

INSPIRATIENOTA BIJ HET SERV-ADVIES 'REGELRECHT OP DOEL'

Rapport van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Disclaimer:

Deze nota werd opgemaakt door het SERV-secretariaat ter ondersteuning van het sociaal-economisch overleg en de beleidsadvisering door de sociale partners in de SERV. De bevindingen, interpretaties en conclusies in dit achtergronddocument vallen volledig onder de verantwoordelijkheid van het SERV-secretariaat en kunnen op geen enkele wijze toegeschreven worden aan de raad, een organisatie vertegenwoordigd in de raad of een lid van de raad.

Bij gebruik van gegevens en informatie uit dit rapport wordt een correcte bronvermelding op prijs gesteld.

Kennisname raad 27 maart 2025

Contactpersoon	Stijn Wouters	swouters@serv.be
	Peter Van Humbeeck	pvhumbeeck@serv.be

Inhoud

Inleiding	4
1. Vereenvoudiging van bestaande regels en complexiteit	7
1.1 Goede governance praktijken	7
1.2 Diversiteit aan actoren, methoden, onderwerpen ...	11
1.3 Oplevering, monitoring en verbetering	20
2. Linken met digitalisering, publieke dienstverlening, ex post beleidsevaluatie	22
2.1 Publieke dienstverlening	22
2.2 Digitalisering	25
2.3 Ex post beleidsevaluatie	28
3. Ex ante regelgevingsproces	30
3.1 Goede governance praktijken	30
3.2 Reguleringsimpactanalyse	33
3.3 Andere ex ante toetsen	35
4. Interactie met het Europese beleidsniveau	39
4.1 Interbestuurlijke samenwerking	39
4.2 Impact op EU-regelgeving	40
4.3 Uitvoering van EU-regelgeving	41
4.4 Europese aanpak als inspiratiebron	43

Inleiding

Deze nota hoort bij het SERV-advies 'Regelrecht op doel'. Het werd opgemaakt door het SERV-Secretariaat ter ondersteuning van het sociaal-economisch overleg en de beleidsadvisering door de sociale partners in de SERV. De bevindingen, interpretaties en conclusies in dit achtergronddocument vallen volledig onder de verantwoordelijkheid van het SERV-Secretariaat en kunnen op geen enkele wijze toegeschreven worden aan de Raad, een organisatie vertegenwoordigd in de Raad of een lid van de Raad.

De nota is opgevat als een **inspiratienota** voor de centrale werkgroep en de thematische werkgroepen van het meerjarig regeringsbreed programma 'Administratieve vereenvoudiging en vermindering van de regeldruk' van de Vlaamse Regering.¹

De nota gaat in op zowel de aanpak voor vermindering van de complexiteit en administratieve lasten van bestaande regelgeving (**ex post**) als op maatregelen om de problematiek aan de bron aan te pakken (**ex ante**). De voorstellen en ideeën zijn gebaseerd op o.a. eerdere SERV adviezen², ervaringen met vroegere initiatieven, wetenschappelijke inzichten en goede praktijken in andere landen.

Aan deze nota liggen enkele **uitgangspunten** ten grondslag.³

1. *De problematiek is urgent.* De complexiteit, administratieve lasten en rechtsonzekerheid hebben een belangrijke weerslag op de productiviteit en competitiviteit van de economie en op de sociale bescherming en opname van rechten. Het belang van administratieve vereenvoudiging en regeldrukvermindering komt ook prominent terug in de landenspecifieke aanbevelingen aan België (Europees semester), het economisch landenverslag van de OESO en analyses van de Nationale Bank en het Planbureau.⁴

¹ Vlaamse Regering (2025). Nota aan de Vlaamse Regering. Betreft: [Visienota over de architectuur van het regeringsbrede project 'Administratieve vereenvoudiging en vermindering van de regeldruk'](#). VR 2025 2102 DOC.0078/1TER.

² Zie o.a. SERV (2024). [Advies Bestuurlijke beleidsnota's 2024-2029](#).

SERV (2024). [Advies performante overheid in de volgende regeerperiode](#).

SERV (2024). [Advies en achtergrondrapport betere publieke dienstverlening](#).

SERV (2023). [Advies en rapport werk maken van interoperabiliteit voor een digitale overheid en economie](#).

SERV (2016). [Adviezen betere regelgeving](#).

³ SERV (2024). [Advies Bestuurlijke beleidsnota's 2024-2029](#).

⁴ Europese Commissie (2024). [2024 European Semester: Country Specific Recommendation / Commission Recommendation – Belgium](#).

NBB (2025). [NBB Verslag 2024](#).

2. *Snel tot resultaten komen is nodig, maar niet voldoende. Quick wins* moeten zeker worden benut maar ze zijn ook beperkt in wat ze kunnen opleveren. Er is ook aandacht nodig voor complexe uitdagingen en bredere, fundamentele oplossingen. Bottom up inbreng door stakeholders is een eenvoudige, goede methode om snel voortgang te maken, maar ze heeft ook beperkingen. Er is ook ruimte wenselijk voor andere methoden (*citizen journeys*, codificaties, *digital twins*, panels, principegebaseerde doorlichtingen ...) en betrokkenheid van andere actoren (bv. ombudsdienst en klachtenbehandelaars⁵, Raad van State, Rekenhof, lokale besturen, rechtbanken, inspectiediensten, intermediairen ...). Er zijn daarnaast belangrijke linken te leggen met regeringsinitiatieven rond digitalisering, betere publieke dienstverlening en beleidsevaluatie.
3. *Een volgehouden inspanning vergt een effectieve aanpak.* Er is aandacht nodig voor de structurele aanpak van vereenvoudiging met focus op concrete resultaten in een iteratief proces (geen *one shot*), met ook ruimte om dingen uit te proberen, om kennis en competenties op te bouwen. Om te zorgen voor blijvende dynamiek zijn ook mechanismen nodig voor duidelijke communicatie, monitoring van de voortgang en evaluatie van de aanpak.
4. *Brede betrokkenheid en daadwerkelijke steun op het hoogste niveau zijn cruciaal.* Succesfactoren zijn onder andere een sterke politieke gedragenheid en ambtelijk engagement, duidelijke taken, rollen en verantwoordelijkheden (met inbegrip van *regulatory oversight*), sterke responsabilisering en incentives voor alle betrokkenen en echte samenwerking met alle stakeholders (geen eenrichtingsverkeer, niet gewoon knelpunten melden of oplossingen suggereren, maar een echte dialoog, de stakeholders echt mee aan tafel).
5. *Er zijn zowel ex post als ex ante acties nodig.* Gelet op de urgentie zijn maatregelen om bestaande regeldruk en knelpunten op te lossen op korte termijn prioritair (ex post). Maar er is ook aandacht nodig voor maatregelen aan de bron (ex ante). Anders blijft het 'dweilen met de kraan open'. Er moet betere ex ante toetsing gebeuren van beleid en regelgeving in opmaak, breed (impactanalyses) voor bepaalde regelgeving met grote impact (principe van proportionaliteit), voor andere meer toetsing op bepaalde specifieke aspecten die van belang zijn voor betere regelgeving (voor de regelgeving in kwestie).

Een belangrijke succesfactor waar deze nota niet expliciet op ingaat, is de houding van en samenwerking met het Vlaams Parlement. Het is volgens de SERV erg belangrijk dat ook het parlement zich schaaft achter de ambities om de regeldruk, complexiteit en administratieve lasten te verminderen en daarin een actieve bijdrage levert. De rol van het parlement is meervoudig. Sommige vereenvoudigingsvoorstellen zullen decretale aanpassingen behoeven en daarvoor is het parlement mee aan zet. Het parlement zou ook een sterkere 'waakhondfunctie' kunnen opnemen door kritisch te kijken naar nieuw voorgelegde ontwerpdecreten vanuit de bril van regeldruk, complexiteit en administratieve lasten, onder andere door beter te controleren of aan de

OESO (2024). [OECD Economic Surveys: Belgium 2024](#).

Planbureau (2024). [De administratieve lasten in België voor 2022](#).

⁵ Zie o.a. het jaarlijkse bemiddelingsboek. <https://www.vlaanderen.be/publicaties/vlaams-bemiddelingsboek>

vereisten voor goede regelgeving en goede besluitvorming is voldaan (bv. ex ante toetsing, consultatie van adviesraden en doelgroepen, richtlijnen memorie van toelichting, ...) en de regering daarop te bevragen. En het parlement heeft ook een belangrijke opdracht om de voortgang en resultaten goed op te volgen en de regering aan te sporen tot een volgehouden en structurele aanpak (cf. het voorstel van een periodieke Staat van de Regelgeving).

De structuur van de nota is als volgt:

- Deel 1 geeft inzicht in manieren van aanpak en in de diversiteit aan actoren, methodes en onderwerpen die kunnen bijdragen aan betere regelgeving te komen en minimale administratieve lasten.
- Deel 2 legt linken tussen betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging en digitalisering, publieke dienstverlening en ex post beleidsevaluatie.
- Deel 3 maakt de koppeling met het ex ante regelgevingsproces.
- Deel 4 kijkt naar de interactie met het Europese beleidsniveau.

1. Vereenvoudiging van bestaande regels en complexiteit

Vereenvoudiging realiseren noodzaakt op een goede aanpak. Dit deel kijkt naar goede governance praktijken om bestaande regels en complexiteit aan te pakken, licht de diversiteit aan (o.a.) actoren, methoden, onderwerpen toe die daarbij helpen en werpt de blik op goede praktijken van oplevering, monitoring en verbetering.

1.1 Goede governance praktijken

Bij de OESO, de Europese Commissie, de wetenschappelijke literatuur en in adviezen en rapporten van de SERV zijn er heel wat aanbevelingen en goede praktijken te vinden die Vlaanderen kunnen inspireren tot een *whole-of-government* aanpak om regeldruk, complexiteit en administratieve lasten te verminderen.^{6 7}

Aansturing en samenwerking

Belangrijke aspecten op het vlak van aansturing en samenwerking zijn:

- **Een sterke politieke gedragenheid en ambtelijk engagement.** Die moeten zorgen voor de nodige prioriteit, om echt vooruitgang te boeken en om niet enkel administratieve verplichtingen en procedures gekoppeld aan bepaalde beleidsinstrumenten te bekijken maar om soms ook de beleidskeuzes zelf in vraag te kunnen stellen.
- **Sterke prikkels voor alle betrokkenen**, met name politici, administratie (leidend ambtenaren en beleidsuitvoerders) en stakeholders. Die moeten ervoor zorgen dat alle betrokkenen voldoende gemotiveerd zijn om te willen (blijven) meewerken.

Voor politici zijn voorbeelden van prikkels structuren zoals een ministeriële commissie (MCU) en coördinerend minister die de betrokkenheid verhogen, maar ook afspraken over de communicatie van de resultaten (om reputatieafhankelijkheden aan te pakken). Transparantie over de resultaten draagt eveneens bij aan een positieve dynamiek (cf. *infra*).

Een belangrijke prikkel voor de administratie is politieke aansturing. Financiële incentives voor de administratie zorgen daarnaast voor meer *skin in the game* (en dragen bij aan een

⁶ Zie bv. OESO (2020). [Reviewing the Stock of Regulation](#).

OESO (2024). [OECD Draft Best Practice Principles for Licensing and Permitting](#).

OESO (2024). [OECD Recommendation on Human-Centred Public Administrative Services](#).

OESO (2025). Better Regulation Practices across the European Union 2025.

Zie voor opgedane lessen uit de Vlaamse Brede Heroverweging ook SERV (2022). [Advies en achtergrondrapport De Vlaamse brede heroverweging als opstap naar een structureel evaluatiebeleid](#).

⁷ Zie ook SERV (2024). [Advies Bestuurlijke beleidsnota's 2024-2029](#).

sense of ownership) en vermijden dat de onnodige en administratieve verplichtingen behouden blijven omdat men zelf geen gevolg ondervindt (of zelfs eigen voordeel haalt) van hun negatieve impact op burgers en ondernemers.

Administratieve vereenvoudiging koppelen aan besparingsoefeningen geeft mogelijk een negatieve prikkel en een focus op korte termijn verbeteren in plaats van lange termijn winsten, omdat die soms investeringen vergen.⁸

Sommige incentives zoals KPI's of *regulatory offsetting mechanisms* (compensatiemaatregelen) zoals One-In One-Out⁹ bevorderen mogelijk uitstelgedrag, een focus op regels en theoretische implementatiekosten in plaats van reële implementatiekosten en -baten,¹⁰ en een focus op de kosten op korte termijn in plaats van de mogelijke baten op lange termijn.¹¹ KPI's of reductiedoelstellingen zijn niet altijd op het niveau van instanties te berekenen/bepalen (want de lasten kunnen ergens anders in de keten liggen of verdeeld over meerdere instanties). In de praktijk zal er met indicatoren worden gewerkt, maar die houden het risico in dat inspanningen zich richten op het verbeteren van de indicator, terwijl lasten ook elders kunnen liggen. Bovendien kunnen ook goede regels afgeschaft worden om de doelstelling te behalen.

Het hergebruik van een voldoende groot deel van de gerealiseerde kostenbesparingen biedt dan een alternatieve prikkel om ervoor te zorgen dat instanties vereenvoudigingsopportunities aandragen. Ook de interne lasten mee in scope nemen kan motiverend werken. Een impulsbudget kan een incentive zijn voor horizontaal en transversaal samenwerken, o.a. om overgangsmaatregelen te financieren.¹²

De belangrijkste prikkel voor stakeholders en hun vertegenwoordigers is de impact op het terrein. Ook echte samenwerking met alle stakeholders zal zorgen voor engagement en betrokkenheid. Dit betekent geen eenrichtingsverkeer, niet gewoon knelpunten melden of oplossingen suggereren, maar een echte dialoog opzetten, met de stakeholders die mee aan tafel zitten om knelpunten te analyseren en oplossingen uit te werken. Dat vergt ook een voldoende tijdige communicatie, zodat stakeholders (maar ook de administratie) zich kunnen voorbereiden.

⁸ Herd, P., Moynihan, D., & Widman, A. (2024). [Tackling Administrative Burdens: The Legal Framework and Innovative Practices](#). 76 *Administrative Law Review* 243.

⁹ Dit is te verstaan als: nieuwe administratieve lasten moeten gecompenseerd worden met een evenredige daling van bestaande administratieve lasten.

OESO (2019). [One-In, X-Out: Regulatory offsetting in selected OECD countries](#). OECD Regulatory Policy Working Papers.

EPRS (2024). [Application of the 'One in, one out' approach – and its impact on businesses](#).

¹⁰ Marcus, J., & Rossi, M. (2024). [Strengthening EU digital competitiveness: stoking the engine](#), Technical Report. EUI/RSC Centre for a Digital Society.

¹¹ EPRS (2024). [Application of the 'One in, one out' approach – and its impact on businesses](#).

¹² Zie ook SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 121.

- **Duidelijke rollen en verantwoordelijkheden voor alle betrokkenen.** Het gaat dan o.a. over de wisselwerking tussen 'stuurgroepen' en 'werkgroepen' e.d., tussen betrokkenen en ondersteunde diensten, tussen betrokkenen en de inwinning van externe expertise (academici, middenveld enz.), tussen degenen binnen het project bezig met probleemanalyse en degenen daarbuiten in de uitvoering.
- **Een nauwe en evenwichtige samenwerking met alle stakeholders in dialoog.** Dat betekent dus geen parallelle processen maar alle actoren samen aan dezelfde tafel brengen, en waar relevant ook intens samenwerken met de lokale besturen en de federale overheid. Waar gepast is dit met individuele ondernemingen, burgers, verenigingen en instanties of met het middenveld en de adviesraden. Alle actoren aan dezelfde tafel brengen is ook een manier om alle perspectieven te horen, bv. dat van de regelgevende instantie en van de stakeholders die de regelgeving moeten naleven. Dat kan het wederzijds begrip verhogen en leiden tot concrete verbetervoorstellen.
- **Multidisciplinariteit aan actoren.** Dit betekent alle betrokken actoren en stakeholders opnemen, wat breder gaat dan de doelgroep of de overheid (cf. *infra*). Regeldruk, complexiteit en administratieve lasten kunnen bovendien niet worden aangepakt door juristen of wetgevingsambtenaren alleen. Het vergt de betrokkenheid van beleidsmedewerkers en diverse expertise (wetgevingstechniek, bestuurskunde, economie, communicatie, gedrag, informatica ...).
- **Voldoende ondersteuning.** Het gaat dan om secretariaatsfuncties voor de 'stuurgroepen' en 'werkgroepen' e.d., het opstellen van richtlijnen, templates, rapporteringen, het opvolgen van monitoring van de uitvoering, het motiveren en aanmoedigen van 'werkgroepen', lessen over goede (werk)praktijken verzamelen, het organiseren van opleidingen enz. Die functies zijn nauw gelinkt aan die van een zgn. *regulatory oversight body* voor ex ante beleidsevaluatie in andere landen in het reguliere ex ante regelgevingsproces.¹³
- **Opbouw van de nodige competenties via o.a. opleiding en kennisdeling.** Dat betekent ook opleiding en kennisdeling om het kennisniveau over instrumenten en werkwijzen voor betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging (niet enkel juridisch maar ook en vooral over beleidsanalyse, instrumentenkeuze, effectbeoordeling, gedragsinzichten ...).

Vereenvoudigingsproces

Belangrijke aspecten op het vlak van het proces zijn:

- **Een brede agenda.** Diverse actoren worden met administratieve lasten en complexiteit van regelgeving geconfronteerd. Het gaat niet alleen over ondernemingen, maar ook burgers, verenigingen, organisaties, hun intermediären, Vlaamse en lokale instanties, hoven en rechtbanken, inspectiediensten.

¹³ OESO (2025). Better Regulation Practices across the European Union 2025.

Zie ook de voorgestelde centrale expertisecel voor ex post beleidsevaluatie. SERV (2022). [Advies en achtergrondrapport De Vlaamse brede heroverweging als opstap naar een structureel evaluatiebeleid](#).

De bronnen van administratieve lasten en complexiteit zitten niet enkel in regelgeving, maar ook in publieke dienstverlening of pseudo-regelgeving van uitvoeringsinstanties, handhavingsdiensten en koepels die eigen interpretaties of administratieve verplichtingen opleggen kan een extra bron van lasten zijn.

- **Een gefocuste werkwijze die concreet en in de diepte doorwerkt** op de in de praktijk gevoelde problemen en die oplossen in plaats van oppervlakkig in de breedte. Dit betekent ook kijken waar in de keten een administratieve last zich bevindt, zoals in de regelgeving, in de publieke dienstverlening, de implementatiekost, de rapportage, de handhaving enz. Zo kunnen interne procedures en rapportageverplichtingen er bv. voor zorgen dat overheids-medewerkers minder dienstverleningsvragen kunnen beantwoorden.

Administratieve lasten in de publieke dienstverlening kunnen eveneens het gevolg zijn van verkokerde regelgeving. Ook de verkokering van de overheid kan aan de bron liggen (slechte informatiedoorstroming, niet op elkaar afgestemde procedures, verschillende loketten enz.). Een andere driver van administratieve lasten kan een te grote nadruk zijn op accountability en interne verantwoordingsprocessen.¹⁴

- **De inzet van meerdere methoden**, aangepast aan en vertrekkende vanuit de problematiek en de doelgroep (cf. *infra*) en niet vanuit één enkel beleidsdomein of een individuele regelgeving.
- **Een heldere procesaanpak en een uitvoeringsagenda** voor de vertaalslag van input naar resultaten.
 - Dat moet er ten eerste voor zorgen dat er zoveel als mogelijk snel van input naar concrete resultaten kan worden gegaan. Op die manier worden de resultaten direct voelbaar op het terrein en blijven alle betrokkenen in het project gemotiveerd. Verzameldecreten en -besluiten kunnen – naar analogie met de Europese omnibuspakketten¹⁵ – een versneld wetgevingsproces mogelijk maken.
 - Ten tweede moet een uitvoeringsagenda verzekeren dat er ook voor moeilijkere discussies een duidelijk engagement is om die binnen duidelijke deadlines te voeren. Want niet elke vraag naar schrapping of vereenvoudiging zal eenvoudig te honoreren zijn in het licht van de achterliggende belangen of de initiële doelstellingen van de regeling of procedure. Er zullen soms afwegingen nodig zijn. Bovendien zijn er vaak meerdere oplossingen mogelijk voor de vastgestelde knelpunten, naast degene die initieel misschien werden voorgesteld. Die belangrijke stap van input over het afwegen van alternatieve oplossingen naar beslissen over de gepaste actie – en wie daarbij betrokken wordt – is nog weinig uitgewerkt in de nota aan de Vlaamse Regering. Het kan een opdracht zijn voor de centrale werkgroep om dit de komende weken

¹⁴ Robson, J. (2024). State Capacity and Administrative Burdens on Citizens: Time for Export Controls and Transparency. *Canadian Public Administration*, 67(4), 598-608.

¹⁵ Zie deel 1.3, p. 20 van de [inspiratienota](#).

verder uit te werken en zo te voorkomen dat het proces stopt en te weinig concrete resultaten oplevert.

- Verder is een goede samenwerking en afstemming met de federale overheid nodig. Voor sommige knelpunten zullen de oplossingen zich wellicht (minstens ten dele) in vereenvoudiging van federale regelgeving bevinden. Bovendien staat administratieve vereenvoudiging en minder regeldruk ook federaal hoog op de agenda. Daarom vraagt de SERV om op niveau van het Overlegcomité en waar nodig via IMC's regelmatig af te stemmen over elkaars processen en over de knelpunten en opportuniteiten die op andere niveaus liggen. Waar relevant moet de federale overheid uitgenodigd worden bij thematische (sub)werkgroepen van het project Regelrecht.

Communicatie, feedback en opvolging

Belangrijke aspecten op het vlak van communicatie, feedback en opvolging zijn:

- **Duidelijke planning, communicatie en feedback.** Een transparante planning en uitvoeringsagenda en een heldere communicatie over vereenvoudigingsprocessen, de ondervonden moeilijkheden en de geboekte resultaten zijn nodig om de dynamiek te behouden en ervoor te zorgen dat alle betrokkenen 'in het proces blijven'. Dat impliceert tevens heldere communicatie van de redenen waarom bepaalde vormen van complexiteit of administratieve lasten niet verminderd kunnen worden.
- **Mechanismen voor periodieke oplevering, monitoring en continue verbetering.** Zij zorgen ervoor dat inspanningen en hun concrete resultaten transparant worden meege-deeld en opgevolgd. Ze zorgen ook voor de nodige dynamiek en volgehouden inspanningen door de hoge politieke en maatschappelijke zichtbaarheid (cf. *infra*).

1.2 Diversiteit aan actoren, methoden, onderwerpen ...

Voor de ex post vermindering van de regeldruk en complexiteit en de vereenvoudiging van administratieve procedures en formaliteiten is er niet één standaard aanpak mogelijk of wenselijk. Er is een grote diversiteit aan actoren om te betrekken, aan methodes om input te vergaren en onderwerpen om op te werken. Het is daarom best om in te zetten op een combinatie van talrijke goed gekozen en gecoördineerde initiatieven.

In heel wat gevallen is het bovendien niet zeker welke aanpak het beste is, en kunnen initiatieven daarom best worden opgezet als een experimenteel leerproces waarbij meerdere werkwijzen en methoden tegelijk worden ingezet om te bekijken wat best werkt(e).

Diversiteit aan actoren

De ervaring met regeldruk, complexiteit en administratieve lasten zit overal, in de eerste plaats bij de doelgroepen waarop de regels van toepassing zijn, maar ook bij veel andere actoren en intermediairen.

Belangrijke actoren zijn:

- De doelgroep zelf: de **burgers, ondernemingen, verenigingen en organisaties** waarop de regels van toepassing zijn. Zij zijn de belangrijkste actor en hebben het beste zicht op hoe regelgeving in de praktijk voor regeldruk of lasten kan zorgen en daarbij interageert met andere regelgeving, publieke diensten enz. Er bestaan verschillende methodes om hun informatie, praktijkervaring en kennis mee te nemen (cf. *infra*).
- **Intermediairen** zijn voor heel wat doelgroepen belangrijk om beroep op te doen voor procedures en formulieren in hun relatie met de overheid. Het gaat dan o.a. over boekhouders, sociaal secretariaten, architecten, vakbonden enz.
- **Het middenveld en de adviesraden** kunnen fungeren als doorgeefluik doordat ze nauwe contacten onderhouden met burgers en ondernemingen en soms bepaalde taken opnemen in de toepassing van regelgeving. Ze zijn ook belangrijk om vanuit het algemeen belang aan te geven wanneer de noodzakelijke vermindering van complexe of overbodige administratieve lasten de legitieme beleidsdoelstellingen die een bepaalde regelgeving beoogt in weg zou staan, om particuliere vragen te overstijgen en om een rem te zetten op een samenleving die geen risico's meer tolereert en erg veel van de overheid verwacht.
- **Overheidsinstanties** ondervinden zelf ook nadelen van ingewikkelde (interne) procedures en regelgeving en van overdreven administratie, planlast en verantwoordingslast. Veel ambtenaren in de uitvoering beschouwen de administratieve lasten als een frustratie in het dagelijkse werk waardoor ze niet of minder toekomen aan hun 'echte' werk: burgers, ondernemers, verenigingen en organisaties helpen.¹⁶
- In het bijzonder zijn ook **actoren in de controle- en handhavingsketen** een interessante bron van informatie. De organisatie van feedback vanuit de inspectiediensten is een belangrijk bron voor vereenvoudigingsopportuniteiten. Dit kan evt. door het Agentschap Justitie en Handhaving gecoördineerd worden.¹⁷
- Aan de **rechterlijke macht** (hoven en rechtbanken, de Raad van State ...) kan worden gevraagd om periodiek een oplijsting te maken van knelpunten die ze vaststellen in de regelgeving. Het gaat dan o.a. om onduidelijke regels, tegenstrijdige bepalingen, verplichtingen die achterhaald zijn enz. De Raad van State kan ook worden gevraagd om te helpen bij codificaties.
- Ook **andere instituties** zijn belangrijk om te bevragen, zoals het Rekenhof, Audit Vlaanderen en de Vlaamse ombudsdienst.
- **Lokale besturen** zijn ook een afnemer dienstverlening van de Vlaamse en federale overheid en moeten net zoals burgers of ondernemers heel wat regelgeving naleven. Heel wat

¹⁶ Zie bv. de administratieve lasten verbonden met de procedures voor de bescherming van persoonsgegevens, in o.a. SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 128 en SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 136.

¹⁷ Zie ook SERV (2016). [Adviezen betere regelgeving](#).

lokale besturen ervaren knelpunten maar hebben ook ervaring en goede praktijken op lokaal vlak over hoe administratieve lasten te verlagen.

Diversiteit aan lasten¹⁸

Lasten kunnen uit veel meer voortkomen dan enkel de regelgeving. Administratieve lasten zijn bv. ook het gevolg van leerkosten, implementatie- en nalevingskosten en psychologische kosten. Hieronder worden concrete voorbeelden van mogelijke bronnen aangegeven.

- Administratieve lastenvermindering
 - Onnodige opvraging van gegevens
 - Dubbele opvraging van gegevens
 - Opvraging bij te veel actoren
 - Te frequente opvraging
 - Overmatig aantal exemplaren
 - Onvoldoende onderling afgestemde opvraging
 - Onvoldoende digitalisering /e-government applicaties
 - Ingewikkelde formulieren
 - Omslachtige procedures
 - Te lange proceduretermijnen
 - Andere administratieve lasten
- Regeldruk en praktische toepasbaarheid
 - Gebrekkige uitvoerbaarheid
 - Gebrekkige handhaafbaarheid
 - Verouderde regels
 - Inconsistente regels
 - Dubbele regels
 - Te gedetailleerde regels
 - Te weinig ruimte voor alternatieven
 - Te weinig ruimte voor innovatie / experimenten
 - Complexe terminologie
 - Complexe procedures
 - Complexe inhoudelijke verplichtingen
 - Overbodige uitzonderingsbepalingen
 - Onvoldoende gestructureerde regelgeving
 - Andere complexiteit
- Doeltreffendheid en kosten/batenverhouding
 - Onvoldoende doeltreffende regels
 - Beter alternatief beschikbaar

¹⁸ Op basis van SERV (2016). [Adviezen betere regelgeving](#).

- Ongewenste kosten/ andere economische effecten
- Ongewenste sociale effecten
- Ongewenste milieu effecten
- Andere tekortkomingen

Diversiteit aan methodes om input ex ante en ex post te genereren

Voor de aanpak van regeldruk, complexiteit en administratieve lasten is het wenselijk om in te zetten op meerdere methoden van inputverzameling, zo goed mogelijk aangepast aan en vertrekkende vanuit de problematiek en de doelgroep. Sommige methoden werken eerder oppervlakkig en in de breedte, andere zijn gaan meer in de diepte.

Methodes zijn o.a.:

- Permanente of periodieke **campagnes** met de vraag om moeilijkheden en suggesties via een meldpunt door te geven (zgn. *public stocktakes*).¹⁹ Die campagne kan zowel generiek als zich richten tot specifieke doelgroepen of problematieken.^{20 21}
- De **structurele inbedding van feedbackmogelijkheden** bij overheidscontacten, zowel in doorlopen dienstverleningsprocessen, via diverse kanalen (bv. bij de digibanken, aan de telefoon, aan het loket, per telefoon) als op de hoofd e-loketten (Mijn Burgerprofiel, het e-Loket voor ondernemers, het Verenigingsloket, het Loket voor Lokale Besturen).²²
- Een **dienst** binnen de administratie(s) die vereenvoudigingsvoorstellen van stakeholders verzamelt en analyseert. In Zweden is er een Simplification Council in het Agency for Economic and Regional Growth, die op die manier voorstellen voor vereenvoudiging aan de regering doet.²³
- **Tevredenheidsmetingen**, tevredenheidsonderzoeken, metingen van gebruikersinteracties en gebruikerservaringen, metingen van rapportagelasten en online burgerrecensies.²⁴

¹⁹ Zie bv. Fit for Future Platform. Europese Commissie (2025). [Fit for Future Platform \(F4F\) - 2021-2024](#). OESO (2025). Better Regulation Practices across the European Union 2025, p. 95.

²⁰ Zie voorbeelden in Frankrijk en Italië, in OESO (2025). Better Regulation Practices across the European Union 2025, p. 92.
OESO (2025). Building capacity for evidence-informed policymaking in Belgium, p. 32.

²¹ Midden jaren 2000 was er zo 'www.samenvereenvoudigen.be'. Zie Dienst Wetsmatiging (2007). [Dienst Wetsmatiging, eenvoud binnen handbereik](#).

²² SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 161.

²³ OESO (2025). Better Regulation Practices across the European Union 2025, p. 91.

²⁴ SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 159.

- Het gestructureerd **verzamenen van meldingen en klachten, van dienstverleningsvragen en gebruikersfeedback** over communicatiekanalen heen (in de online toepassing, per telefoon, aan het loket enz.).²⁵
- **Evaluatiecommissies.** Zie bv. de gemengde commissie vergunningen. Er zijn hier meerdere voorbeelden van in het verleden, zoals de Commissie Bocken (de Interuniversitaire Commissie voor de Herziening van het Milieurecht in het Vlaamse Gewest), CEM-commissie (evaluatie milieu-uitvoeringsreglementering) en de Commissie Berx (versnelling grote projecten).
- **Life event scans** kunnen ex post worden ingezet als analysetool. Zie bv. in Nederland, waar in de context van het Programma vermindering regeldruk ondernemers op basis van eerdere life-eventsonderzoeken met ondernemers specifiek wordt ingezet op 'het verkrijgen van financiering' en 'het aanvragen voor erkenning van beroepskwalificaties'.²⁶
- Een specifieke manier van **user journey mapping** is een zgn. **sludge audit**, of slibanalyse, die op microniveau gaat kijken waar knelpunten zijn, waaronder wachttijden, kosten, stress enz.²⁷
- **Gebruikerstests.** Het opnemen van de doelgroepen in de aanbestedingen van gebruikers-tests (bv. bij het gebruik van internetpanels) zorgt voor een correcte inschatting van o.a. de vraag naar communicatiekanalen, de psychologische kosten, de implementatiekosten enz.
- De versterking of uitbreiding van de **consultatiemechanismen** (bv. *notice and comment*, consultatieportaal ...). Zie ook de consultatiemechanismen van de Europese Commissie in het kader van de beleidsvoorbereiding van regelgeving.²⁸
- **Feedbackpanels** van specifieke doelgroepen, zoals bv. bedrijvenpanels, kmo-panels, burgerpanels. Zij zijn een representatief staal van de doelgroep en zijn snel aanspreekbaar om regels een 'keuring' te laten ondergaan om te zien of ze wel goed werken in de praktijk.²⁹ Ze

²⁵ SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 161.

²⁶ Rijksoverheid (2022). [Programma vermindering regeldruk ondernemers](#).

²⁷ OESO (2025). Better Regulation Practices across the European Union 2025, p. 92.

²⁸ Europese Commissie (2025). [Raadplegingen](#).

²⁹ In het kader van relanceproject WV160 werden een aantal pilootprojecten uitgevoerd om te testen hoe feedbackpanels best worden opgezet en hoe medewerking van respondenten kan geoptimaliseerd worden. De opstart was moeizaam (wellicht omdat feedbackpanels een vrij ongekend concept zijn binnen de Vlaamse overheid, maar ook weerstand tegen mogelijke kritiek die naar boven komt), maar uiteindelijk werden twee projecten succesvol afgerond: VLAIO (Verlaging regeldruk voor subsidiedossiers VLAIO) en Digitaal Vlaanderen (burger-, verenigings- en ondernemingsloketten). Ook een pilootproject "Vragen van de week/maand" waarbij een aantal respondenten periodiek (korte) vragen van de Vlaamse overheid kreeg. Daaruit blijkt o.a. dat de responsgraad aanzienlijk verhoogt als men met een vast panel werkt en burgers zich dus betrokken blijven voelen bij overheidsinitiatieven. Er was ook een project bij het VEKA (MijnVerbouwPremie en MijnVerbouwLening). Wat kan meegenomen worden uit dit traject is dat het enthousiasme bij de administratie over de resultaten hoog was, in die mate dat Digitaal Vlaanderen overweegt zelf een permanent feedbackpanel te organiseren. Het samenstellen van de vragenlijsten en ervoor zorgen dat bevraagde doelgroep representatief is, is werk voor specialisten. Instanties hebben de neiging om vragenlijsten te zwaar te maken. Bij dit pilootproject was de responsgraad en bereidheid tot medewerking van respondenten hoog. Wat het best

zijn ook veel ruimer inzetbaar om informatie te capteren of draagvlak te creëren voor toekomstige regelgevings- of beleidsprojecten.

Een methode binnen zo'n feedbackpanel is het werken met **omgekeerde 'bewijslast'**. Met name het verzamelen van bepaalde gegevens kan worden geschrapt, tenzij betrokken professionals, organisaties, ministeries, verzekeraars en anderen kunnen aantonen dat ze noodzakelijk zijn of kwalitatieve meerwaarde hebben en dat de maatschappelijke baten hoger zijn dan de kosten.³⁰

- **Structurele feedback van gebruikersgroepen.** De Europese Commissie organiseert zgn. *implementation dialogues* met stakeholders die zorgen voor structurele feedback van gebruikersgroepen (burgers, ondernemingen, verenigingen of lokale besturen), middenveldorganisaties en sociale partners.

Het Danish Business Regulation Forum organiseert regelmatig bijeenkomsten van werkgeversorganisaties van diverse sectoren om uitdagingen op het vlak van regelgeving, regeldruk en administratieve lasten te verzamelen. Die geven aanleiding tot specifieke aanbevelingen aan de regering.³¹ In Zwitserland monitort het SME Forum de implementatiekosten van nieuwe regelgeving, kan het aanbevelingen doen voor aanpassingen en kan het ook ex post vragen om reviews en aanpassingen van bestaande regelgeving.³²

- Een **indicatorbedrijvenaankpak** is een methode om concreet en in de diepte door te werken op een bepaalde problematiek of een bepaalde doelgroep. De hele keten wordt daar meegenomen (individuele gebruikers, intermediairen, dienstverleners, publieke diensten ...).³³ Een indicatorbedrijf (in Nederland gericht op kmo's) staat dan model voor een doelgroep (bv. ondernemingen in een specifieke sector). Voor het indicatorbedrijf worden alle geldende verplichtingen geïdentificeerd, knelpunten in kaart gebracht en inzichtelijk gemaakt wat de totale jaarlijkse kosten zijn om aan de verplichtingen te voldoen. Hiermee krijgt men zowel kwalitatief als kwantitatief een compleet beeld van de regeldruk die ondernemers binnen een sector kunnen ervaren. Vervolgens worden reductieprogramma's per sector ontwikkeld. Hierbij kan het gaan om knelpunten of kosten die veroorzaakt worden door zowel generieke als sectorspecifieke regelgeving. Hierdoor heeft de aanpak van de regeldruk bij de indicatorbedrijven een bredere doorwerking, zodat ook bedrijven in andere sectoren of domeinen een vermindering van de regeldruk zullen ervaren. Reductievoorstellen die zijn gerealiseerd worden tenslotte getoetst. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar opgeloste knelpunten en behaalde reducties van regeldrukkosten, maar

lijkt te werken is een vast panel dat vrij regelmatig bevraagd wordt maar met beperkte tijdsinvestering. Daarom lijkt een permanent feedbackpanel op niveau van de Vlaamse overheid een interessante optie.

³⁰ SER (2023). [Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk](#), p. 133.

³¹ OESO (2025). *Better Regulation Practices across the European Union 2025*, p. 94.

³² OESO (2022). [The SME Test: Taking SMEs and entrepreneurs into account when regulating](#), p. 23.

³³ Rijksoverheid (2022). [Programma vermindering regeldruk ondernemers](#).

Rijksoverheid (2025). [Resultaten mkb-indicatorbedrijven](#).

Rijksoverheid (2025). [Mkb-indicatorbedrijven](#).

nadrukkelijk ook naar de mening van de ondernemer. De mate van tevredenheid van een ondernemer is namelijk een belangrijke indicator van een merkbare aanpak van regeldruk.³⁴

- **Een regeldrukscan.** In opvolging van de door de werkgeversorganisatie MKB-NL gepubliceerde zwartboek regeldruk in 2021 werkt men in Nederland aan een jaarlijkse regeldrukscan die bestaat uit een verzameling van kwalitatieve data van ondernemers over regelgeving, uitvoering, toezicht en communicatie over regelgeving.³⁵
- **Schrapsessies.** Dit zijn werkgroepen bestaande uit de administratie, de doelgroep en hun vertegenwoordigers om intensief doorheen (sectorale) regelgeving te gaan.
- Metingen van de **gebruikerstevredenheid van overheidsmedewerkers** met interne digitale publieke diensten (automatisatie, werklast enz.).³⁶
- Mechanismen op het niveau van nieuwe regelgeving voor **structurele opvolging van effecten en regellasten** om de concrete werking en impact van nieuwe regelgeving in de praktijk voldoende snel op te volgen, in het bijzonder ook op het vlak van effectiviteit, uitvoerbaarheid en administratieve lasten, om indien nodig ook snel te kunnen bijsturen (zie bv. de zgn. **invoeringstoets** in Nederland of vormen van *post implementation reviews* in veel ander landen).
- Een **fitness check** (of geschiktheidscontrole) is een uitgebreide evaluatie om te beoordelen of het regelgevingskader voor een bepaald beleidsterrein nog steeds geschikt is voor het beoogde doel. Hierbij worden verschillende samenhangende maatregelen gezamenlijk geanalyseerd om te kijken naar hun interacties, tegenstrijdigheden, synergieën en de totale impact.³⁷

Diversiteit aan invalshoeken en benaderingen

Verschillende benaderingen zorgen er – samen met verschillende methodes van input – voor om enerzijds in de diepte te werken en anderzijds de brede scope van administratieve lasten en regeldruk te vatten.

Er zijn **verschillende brillen** om te kijken naar regelgeving vanuit het perspectief van o.a. kwaliteit, regeldruk, complexiteit, uitvoerbaarheid en administratieve lasten.

- Vanuit een individuele regelgeving of een bepaald beleidsdomein of vanuit het samenspel en de samenloop van regelgeving vanuit een doelgroep.

³⁴ De focus ligt initieel op de volgende indicatorbedrijven (uitgevoerd): 1. Kapper 2. Hotel met restaurant 3. Metaalbedrijf 4. Producent voedingsmiddelen 5. Bouw of onderhoudsbedrijf 6. Kledingwinkel Drie nieuwe indicatorbedrijven zijn lopend: 7. Financiële adviseurs, 8. Eigen vervoer en 9. Chemische producten fabrikanten.

³⁵ Rijksoverheid (2022). [Programma vermindering regeldruk ondernemers](#).

³⁶ SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 161.

³⁷ Europese Commissie (2025). [Wetgeving evalueren](#).

- Vanuit juridisch perspectief (bv. codificaties³⁸), economisch, sociaal ...
- Vanuit een algemene doelstelling rond regeldruk of gericht op bepaalde specifiekere doelstellingen (bv. technologieneutraliteit, doel- en middelregulering, geen goldplating, rapportagelasten, eliminatie van slapende regelgeving, toepassing *once only*-principe ...).
- Vanuit betere regelgeving of breder vanuit betere dienstverlening, bv. administratieve overlast komt soms niet van wetgeving maar vanuit de handhaving. De discussies met inspectiediensten en de versnipperde organisatie van controles komen vaak terug als belangrijke oorzaak van regeldruk en administratieve overlast.³⁹
- Vanuit verbetering van de bestaande regels of ook vanuit het in vraag kunnen stellen van die regels. Dit betekent dus niet alleen kijken of er bij de inzet van een instrument onnodig werk vermeden door dat het bv. efficiënter te organiseren (eerste-orde vraag), maar ook meer fundamenteel of dat instrument wel de goede manier is om de beleidsdoelen te realiseren (tweede-orde vraag).

Bij grootschalige vereenvoudigingsoperaties zijn er globaal genomen in hoofdzaak **twee benaderingen** om administratieve vereenvoudiging aan te pakken.⁴⁰

1. *De eerste is procesgebaseerd*, met veel inbreng van onderuit, waarbij allerlei insteken mogelijk zijn, langs conventionele bevoegdheden over regelgeving.
2. *De tweede benadering is principegebaseerd*, aan de hand van duidelijke top-down richtlijnen en normen voor kwaliteit, met onafhankelijke beoordeling. De eerste is trager en levert meestal minder verregaande verbeteringen op maar bevat belangrijke procedurele waarden. De tweede zorgt sneller voor tastbare vereenvoudiging, maar kan op gespannen voet staan met procedurele waarden zoals politieke verantwoording en belanghebbendenraadpleging.

Een voorbeeld zijn vergunningen. De procesgebaseerde aanpak zou de regels rond vergunningen geval per geval bekijken en zoeken waar verbetering mogelijk is. De principegebaseerde hervorming zou een duidelijk principe vestigen – bv. vergunningen moeten permanent zijn, tenzij de activiteit zo'n hoog risico vormt dat vernieuwing gerechtvaardigd is. Onder dat principe is het dan de taak om de hoogrisico-activiteiten te identificeren waarvoor de geval per geval beoordeling op het vlak van vergunningen nodig is, en de rest 'en masse' te hervormen.

³⁸ Codificaties van wetgeving zoals dat in het verleden voor een aantal thema's is gebeurd (bestuurszaken, begroting, leefmilieu ...). Er valt vooral winst te halen in beleidsvelden waar dat nog weinig of niet is gebeurd, met veel regelgeving in diverse afzonderlijke decreten, besluiten en oude federale wetten (bv. beleidsdomein werk).

³⁹ Risico- en outcome gebaseerde benaderingen en programmatorisch handhaven moeten toelaten om effectiever en gericht te controleren. Gezamenlijke of minstens gecoördineerde inspecties moeten overlappings in inspectie en handhaving wegwerken, integrale handhaving stimuleren en sterk analoge inspectietaken bundelen, zowel binnen als tussen bestuursniveaus.

⁴⁰ Jacobs, S., & Astrakhan, I. (2006). [Effective and Sustainable Regulatory Reform: The Regulatory Guillotine in Three Transition and Developing Countries](#).

Vaak is er simpelweg niet de luxe van veel tijd om door de enorme hoeveelheden regelgeving één voor één te gaan, en kan een principegebaseerde benadering een alternatief zijn. Het beste lijkt om bij grootschalige regelgevingshervormingen een hybride benadering toe te passen die snelheid en diepgang combineert met procedurele waarden, binnen een kader voor vereenvoudigen en een duidelijke tijdsbestek.

Een mogelijke manier om dat te organiseren is de zgn. **regulatory guillotine** om snel en systematisch verouderde, onnodige of overbodige regelgeving te schrappen of te vereenvoudigen. Dat proces verloopt in drie hoofdfasen:

1. Inventarisatie en classificatie: De regering beslist op welke duidelijk en vooraf vastgestelde normen of criteria regelgeving zal worden beoordeeld. Daarna wordt alle relevante regelgeving wordt verzameld en gecategoriseerd.
2. Sneltoets (*Fast-Track Review*): Experts én belanghebbenden analyseren elke regel en beslissen of deze behoudenswaardig is (noodzakelijk en effectief), geëlimineerd moet worden (onnodig, achterhaald of schadelijk) of hervormd moet worden (kan verbeterd worden).
3. Besluitvorming en implementatie: De regering neemt een initiatief (zoals een verzameldecreet) om alle geïdentificeerde onnodige regels in één keer af te schaffen of te hervormen. Het hele proces wordt binnen 6 tot 18 maanden uitgevoerd.

Diversiteit aan manieren om lasten te verminderen

Administratieve lasten kunnen – afhankelijk van de doelgroep op wie de vereenvoudiging gericht is – op meerdere manieren worden verminderd, zoals het verschuiven van de last van de gebruiker naar de overheid, lasten te schrappen of te zorgen voor meer eenvoudige processen. De tabel hieronder vat enkele van die strategieën samen.

Methoden om administratieve lasten te doen dalen⁴¹

Soort methode	Methode	Uitleg
Herverdeling <i>Distributive</i>	Verschuiven <i>Shifting</i>	De formele verantwoordelijkheid van het moeten voldoen aan administratieve lasten verschuiven van een individuele gebruiker naar een derde (overheid, ondernemingen enz.)
	Delen <i>Sharing</i>	Individuen helpen met het invullen van of voldoen aan substantieve of administratieve voorwaarden door zelf of via derden hulp te bieden (door publieke middelen of marktregulering).
Intensiteit <i>Intensiveness</i>	Wegdoen <i>Discarding</i>	Het aantal stappen verminderen door aan substantieve of administratieve voorwaarden te schrappen.

⁴¹ Benish, A., Tarshish, N., Holler, R., & Gal, J. (2023). [Types of administrative burden reduction strategies: who, what, and how](#). *Journal of Public Administration Research and Theory*, 34(3), pp 349-358.

	Vereenvoudigen <i>Simplifying</i>	Het makkelijker maken dat individuen aan substantieve of administratieve voorwaarden voor een publieke dienst of voordeel voldoen.
	Versnellen <i>Expediting</i>	Een snellere levering van publieke diensten of voordelen door versnelde administratieve processen of een veronderstelde ontvankelijkheid.
Relationeel Relational	Communiceren <i>Communicating</i>	Meer kwaliteitsvolle informatie en feedback ter beschikking stellen tijdens interacties tussen de staat en individuen.
	Respecteren <i>Respecting</i>	Een meer respectvolle interactie tussen de staat en individuen door meer autonomie na te streven en een minder bemoeizuchtig / indringerig optreden.

1.3 Oplevering, monitoring en verbetering

Mechanismen voor periodieke oplevering, monitoring en continue verbetering zijn nodig om op te volgen of de inspanningen concrete resultaten opleveren in de praktijk en te zorgen voor de nodige dynamiek en volgehouden inspanningen.

Mogelijke instrumenten voor oplevering, monitoring en verbetering zijn:

- Een of meerdere verzameldecreten en -besluiten laten toe om (kleinere) vereenvoudigingen voor diverse materies samen te bundelen om meer zichtbaarheid te creëren en geen onnodige tijd te verliezen bij de goedkeuring. De periodiciteit kan variëren van één per kwartaal tot één per jaar. Evt. kan worden gedacht aan een regeling zoals die bestaat voor codificaties, met name een delegatie voor loutere vereenvoudiging van bepalingen in decreten zonder inhoudelijke draagwijdte. De Europese Commissie plant verschillende *Omnibus Simplification Packages*.⁴² Ook in Duitsland zijn er al verschillende vereenvoudigingswetten aangenomen (*Bürokratieentlastungsgesetz*).⁴³
- Een publiek beschikbare monitoringtool die de voortgang van het overheidsbrede programma administratieve vereenvoudiging opvolgt (cf. monitoringtool Vlaamse Veerkracht).
- Een dashboard regeldruk.⁴⁴ In Nederland komt er een dashboard regeldruk dat gemakkelijk inzicht biedt in de voortgang van het kabinetsbeleid op het gebied van betere regelgeving en dienstverlening voor ondernemers. Het dashboard toont niet alleen de voortgang en resultaten van de MKB-indicatorbedrijven aanpak. Ook wordt bijvoorbeeld inzicht gegeven in voorgenomen of afgeronde MKB-toetsen (cf. *supra*) en in het verloop en de opbrengsten van de life-events aanpak bedrijven. Het dashboard volgt de ontwikkeling van de

⁴² Europese Commissie (2025). [Commission work programme 2025](#).

⁴³ NKR (2023). [Annual Report](#).

⁴⁴ Rijksoverheid (2025). [Regeldrukmonitor](#).

totale regeldrukkosten van nieuwe wet- en regelgeving en laat de daadwerkelijke effecten van genomen reductiemaatregelen zien.^{45 46} Door vóór en na het treffen van een maatregel ondernemers te vragen naar hun tijdsbesteding of kosten als gevolg van de met die maatregel samenhangende administratieve taken en het rapportcijfer wat ze daaraan toekennen, ontstaat een beeld van het effect van de maatregel. Er zal worden gewerkt met een aantal indicatoren om de ervaren regeldruk in kaart te brengen: (1) Aantal (opgeloste) knelpunten, (2) Behaalde reducties, (3) Klanttevredenheid op een schaal van een tot tien per actiepunt of maatregel.

- **Een periodieke Staat van de Regelgeving.**⁴⁷ Een interessante mechanisme om een hoge politieke prioriteit voor wetskwaliteit en vereenvoudiging te bewerkstelligen is de periodieke (jaarlijks, om de twee jaar) bespreking in het Vlaams Parlement van een 'verslag over de kwaliteit van de regelgeving'. In zo'n verslag - opgesteld door de Vlaamse Regering en voortbouwend op de reeds eerder door de Vlaamse Regering vastlegde kwaliteitseisen in de 'kenmerken van goede regelgeving' - kan samenvattende beleidsinformatie worden opgenomen over een aantal indicatoren en over de moeilijkheden die werden vastgesteld bij de toepassing of de interpretatie van de wetgeving op basis van informatie uit bv. verslagen van inspectiediensten en uitvoeringsinstanties, van klachten- en ombudsdiensten, van hoven, rechtbanken en bestuursrechtscolleges, uit meldpunten, uit verslagen van het Rekenhof, uit adviezen van adviesraden ... Er zouden daarin telkens ook een of meerdere capita selecta aan bod kunnen over een welbepaalde problematiek. Zo'n verslag kan dan de basis vormen voor de periodieke bespreking in het Vlaams parlement van het beleid van de Vlaamse regering inzake betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging. Eventueel kan dit ook gekoppeld worden aan of een (soms terugkerend) thema zijn in de Verantwoordingsdag die het parlement vanaf 2026 jaarlijks zal organiseren.

⁴⁵ Zie ook Duitsland voor de rapportage over Recurring compliance costs en de Bureaucracy Cost Index. NKR (2023). [Annual Report](#).

⁴⁶ Daarin moeten dan wel ook de veranderingen in zijn opgenomen na de beleidsvoorbereiding (bv. amendementen) om een correcte inschatting te hebben van o.a. de totale regeldrukkosten. Zie CEPS (2024). [How to achieve better EU laws](#).

⁴⁷ In Nederland gebeurt dat, in navolging van de vraag van de Nederlandse Raad van State om iedere twee jaar een 'Staat van de Wetgeving' uit te brengen met een verslaglegging over de uitvoering en effectiviteit van het wetgevingsbeleid, en in uitvoering van de aanbevelingen van de Werkgroep 'Versterking functies Tweede Kamer' om aan de hand van een Staat van de wetgevingskwaliteit periodiek over de kwaliteit van wetgeving te debatteren. De Staat van de wetgevingskwaliteit (Svdw) wordt tweejaarlijks uitgebracht en bevat reflecties op de rijksbrede wetgevingskwaliteit. In aanvulling daarop worden wisselende aspecten van wetgevingskwaliteit bij de analyse betrokken. Door de Svdw in de ministerraad te bespreken, kunnen bewindspersonen worden ondersteund en gestimuleerd in het versterken van de departementale zorg voor de kwaliteit van hun wetgeving. De Svdw wordt ook gebruikt om in debat te gaan met het Parlement over de wetgevingskwaliteit. Zo ontstaat een continu proces van analyse, reflectie en bewustwording ter verbetering van de kwaliteit van wetgeving. Ook in bv. Canada is dat het geval, met het 'Annual Report on the Federal Regulatory Management Initiatives'.

2. Linken met digitalisering, publieke dienstverlening, ex post beleidsevaluatie

Er zijn belangrijke linkjes te leggen tussen vermindering van regeldruk, complexiteit en administratieve lasten enerzijds en andere regeringsinitiatieven op het vlak van digitalisering, publieke dienstverlening en beleidsevaluatie.

Hierna worden enkele van deze linkjes en enkele interessante cases aangestipt op basis van eerdere adviezen en rapporten van de SERV.

2.1 Publieke dienstverlening

Lasten kunnen het gevolg zijn van de organisatie van publieke dienstverlening. Voorbeelden daarvan zijn oplopende wachttijden en wachttijden, complexe procedures, een zgn. user journey met veelvuldige contacten met meerdere overheidsinstanties, dubbele gegevensopvraging, verminderde beschikbaarheid en bereikbaarheid van sommige publieke diensten door het sluiten van kantoren en loketten en de vervanging van telefoonnummers door belmenu's en chatbots.

Er zijn binnen de Vlaamse overheid diverse instrumenten die bijdragen aan verminderde lasten en complexiteit door publieke dienstverlening, zoals de hulpmiddelen voor de ondersteuning van Vlaamse en lokale instanties (digitale bouwstenen, methoden en richtlijnen, begeleiding en ondersteuning, opleidingen) en specifiek het aftoetsingsinstrument voor zgn. significante nieuwe of herwerkte diensten ofwel diensten met een budget hoger dan 500.000 euro of meer dan 100.000 (ingeschatte) gebruikers.⁴⁸

De digitale dienstverleningsstrategie huldigt het principe 'digitaal herdacht', waardoor o.a. bij digitalisering of herziening het gehele proces herbekeken en vereenvoudigd wordt (Gebruikers- en inclusiecriteria #20). Ook cocreatie met gebruikers (Gebruikers- en inclusiecriteria #21), met gebruikersorganisaties (Gebruikers- en inclusiecriteria #22) en een digitaal inclusief ontwerp (Gebruikers- en inclusiecriteria, #23) staan centraal in de digitale dienstverleningsstrategie.⁴⁹

Het [advies en rapport publieke dienstverlening](#) geeft een aanzet tot een leidraad voor een visie en strategie op publieke dienstverlening die o.a. complexiteit drastisch wil verminderen, op het vlak van het beleidskader, ontwerp en ontwikkeling, back office (waaronder datadeling en *once only*) en meten en verbeteren.

Het **ontwerpproces** is een belangrijk moment om bestaande administratieve lasten te identificeren en (samen met instanties en stakeholders) aan te pakken. Een structurele betrokkenheid van

⁴⁸ SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 77.

⁴⁹ SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 123.

gebruikers en stakeholders kan zorgen voor lastenverlaging en vereenvoudiging. Dat is niet alleen zo ex ante in het ontwerp en de ontwikkeling van publieke diensten (cocreatie, gebruikers-feedback) en de beleidsvoorbereiding, maar ook ex durante en ex post. Door op regelmatige en structurele wijze met gebruikers en stakeholders af te stemmen, krijgt de overheid een veel beter zicht op:

- de noden van gebruikers;
- opportuniteiten voor vereenvoudiging en digitalisering;
- de regelgeving waarmee gebruikers (incl. lokale besturen) geconfronteerd worden, waardoor gebruikersgroepen een instrument tegen verkokering zijn;
- de administratieve lasten waarmee gebruikers werkelijk in de praktijk mee geconfronteerd worden.

Betrokkenheid gaat niet enkel over gebruikers zoals burgers of ondernemingen, maar ook lokale besturen. Daarnaast is er veel informatie beschikbaar bij andere stakeholders zoals sociale partners, het bredere middenveld, adviesraden en academici.

Het rapport publieke dienstverlening bespreekt verschillende instrumenten en technieken om publieke dienstverlening gebruikersgericht te ontwerpen. Voorbeelden zijn *user journey mapping* en *life event scans*, *Agent-Oriented Modeling* (AOM) via persona's, *stakeholder mapping* en *expectation mapping*, observatietechnieken en UX design.⁵⁰ Een arbeidsextensief ontwerp (via o.a. digitalisering, automatisering, AI, een duidelijke visie en strategie op publieke dienstverlening) helpt om (werk)lasten structureel te vermijden.

Enkele mogelijkheden om administratieve lasten in de **front office** te verbeteren door een meer toegankelijke, gebruikersgerichte en kwaliteitsvolle publieke dienstverlening zijn:

- Een **omni-channel aanpak** die vertrekt – in tegenstelling tot *click-call-connect* – vanuit de noden van gebruiker, met een dienstverleningsmengeling van volwaardige digitale en niet-digitale alternatieven. Dat betekent niet dat de overheid gebruikers niet kan sturen en begeleiden richting online publieke dienstverlening om op die manier de meeste dienstverleningsvragen via online communicatiekanalen op te vangen. Een omni-channel aanpak focust vooral op de juiste toegang tot de gepaste dienstverlening (online, telefonisch, fysiek, integraal) op het juiste moment, vanuit de noden en leefsituatie van de gebruiker: “Digitaal waar het kan, met persoonlijk contact waar dat beter is.”⁵¹
- **Gebruikers begeleiden en versterken** zodat ze het vertrouwen, de toestellen en de vaardigheden hebben om online communicatiekanalen publieke diensten makkelijker te gebruiken, vergt aan gehouden inspanningen op het vlak van een digitaal inclusieve ondersteuning. Opleidingen zullen bovendien nodig blijven om digitale vaardigheden op peil te

⁵⁰ Zie SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), pp. 36-37.

⁵¹ SERV (2024). [Advies publieke dienstverlening](#), p. 9.

SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 137.

houden en om te leren omgaan met nieuwe technologieën en de daarmee samengaan- de opportuniteiten en uitdagingen. Lokale netwerken voor digitaal inclusieve ondersteuning zijn dan manier om o.a. het huidige versnipperde aanbod (Vlaams, federaal, lokaal, mid- denveld) te stroomlijnen. Die manier van werken kan de herkenbaarheid, nabijheid en be- reikbaarheid vergroten, en o.a. armoedeorganisaties, OCMW's of sociale diensten ontlas- ten.⁵²

- Een betere **vindbaarheid en herkenbaarheid** van publieke dienstverlening gericht op het verlagen van leerkosten en psychologische kosten verlagen. De vindbaarheid en de herken- baarheid van de publieke dienstverlening nog beperkt, zowel fysiek als online door het ont- breken van een online zoekfunctie, heldere en digitaal toegankelijke websites, duidelijke instructies, zicht op locaties en telefoonnummers enz. Burgers of ondernemingen dreigen daardoor hun weg niet te vinden en belangrijke publieke diensten te mislopen.⁵³
- Het aantal **beschikbare publieke diensten op de hoofd e-loketten verhogen**. Het aantal aangesloten publieke diensten op Mijn Burgerprofiel of aangesloten dienstverleningspro- cessen op functionaliteiten zoals het krijgen van notificaties, dossierstatusupdates, over- heidsberichten, het opvragen van gegevens blijft nog vrij laag. Het aantal aansluitingen ge- beurt vooral op vraag van publieke dienstverleners en in functie van hun capaciteit om aansluitingen te realiseren, niet vanuit een gerichte strategie.
- **Proactieve publieke dienstverlening** – waaronder automatische rechtentoekenning – die administratieve lasten voor de gebruiker (niet zozeer voor de instantie) verminderen door- dat gebruikers rechtstreeks gecontacteerd worden met een aanbod op maat of bepaalde publieke diensten automatisch krijgen.⁵⁴
- Een aanbod van **publieke diensten georganiseerd rond levensgebeurtenissen**. Levens- gebeurtenissen (zgn. life events, ook bedrijfssituaties genoemd voor ondernemingen) zijn een groepering van publieke diensten aan de hand van de noden van gebruikers tot pu- blieke diensten in een specifieke levensfase. Voorbeelden zijn: een kind krijgen, zorg geven of nodig hebben, een onderneming starten, (ver)bouwen. Ze zijn een manier om de zgn. user journey die een gebruiker doorloopt bij een vraag om publieke dienstverlening te stroomlijnen, waardoor administratieve lasten substantieel kunnen dalen.⁵⁵

Administratieve lasten komen ook voort uit de **interactie tussen overheden**. Dienstverlenings- vragen overschrijden vaak bestuursniveaus in o.a. de front office (bv. meerdere betrokken instan- ties) en back office (bv. data-uitwisselingen). Het [advies en rapport publieke dienstverlening](#) en

⁵² SERV (2024). [Advies publieke dienstverlening](#), p. 10.

SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 146.

⁵³ SERV (2024). [Advies publieke dienstverlening](#), p. 8.

SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 140.

⁵⁴ SERV (2024). [Advies publieke dienstverlening](#), p. 11.

SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 151.

⁵⁵ SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 128.

het [rapport samenwerking](#) bevatten enkele concrete insteken voor betere interbestuurlijke samenwerking om zo ook de complexiteit voor burgers, ondernemingen, verenigingen en organisaties te verminderen.⁵⁶

- **Gezamenlijke front-office strategieën.** Die moeten voor afstemming zorgen tussen de Vlaamse horizontale aanpak (Mijn Burgerprofiel, het e-Loket voor Ondernemers, en het Verenigingsloket) en de thematische verticale aanpak op federaal niveau (MyMinFin, MySocialSecurity enz.) voor online publieke dienstverlening en ook voor bv. dubbele applicaties zoals de Mijn Burgerprofiel-app en de MyGovApp. Andere componenten slaan op engagement nemen voor het organiseren van evt. fysieke dienstverleningscentra, het op elkaar afstemmen van initiatieven om digitale inclusie te bevorderen, en gezamenlijke afspraken maken op het vlak van open services om administratieve lasten en rapportageverplichtingen te verminderen.
- **Afstemming van processen vooraleer ze te digitaliseren, en interoperabiliteit verzekeren.** Een gebruikersgericht aanbod van publieke dienstverlening op basis van o.a. levensgebeurtenissen noodzaakt interbestuurlijke afstemming, omdat bevoegdheden over de levensgebeurtenis vaak over verschillende overheden bevinden. Voorbeelden zijn het krijgen van een kind of het betreden van de arbeidsmarkt. Daarover in het ontwerp en de ontwikkeling afstemmen, samen met de betrokken doelgroepen, zal vereenvoudiging bewerkstelligen. Afspraken over interoperabiliteit maken is belangrijk opdat processen vlot op elkaar aansluiten.
- **Afspraken over de digitale overheidsinfrastructuur.** Die kunnen namelijk de afhankelijkheden tussen de bestuursniveaus beter opvangen, zoals die op het vlak van de uitwisseling van administratieve data of dossiers. Het gaat dan o.a. over afstemming over data in functioneel opgedeelde (authentieke) gegevensbronnen, persoonlijke datakluisen, datastandaarden, AI, (informatie)veiligheid, de governance van de bescherming van de verwerking van persoonsgegevens.

2.2 Digitalisering

Digitalisering kan niet alleen zorgen voor efficiëntere processen en procedures, maar voor transformatie en een fundamentele vermindering van complexiteit doordat digitalisering innovatie mogelijk maakt die verder gaan dan het optimaliseren van bestaande processen en procedures. Doordacht digitaliseren betekent eerst de knelpunten in de regelgeving aanpakken en daarna op digitaliseren op basis van een duidelijke visie en strategie (bv. hergebruik bouwblokken, standaarden enz.). (cf. *infra*, publieke dienstverlening).

Er zijn vandaag al heel wat lopende initiatieven met een groot transformatiepotentieel. Het gaat dan bv. over Mijn Burgerprofiel, het e-Loket ondernemers, het Verenigingsloket, OSLO, VIP,

⁵⁶ SERV (2023). [Rapport samenwerking](#), p. 63.

SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 172.

GIPOD en de Single Permit. Bijkomende aansluitingen op digitale bouwblokken centrale dienstverleners, het Platform digitale aangifte overlijden (DAO – athumi), Lokale Besluiten als geLinkte Open Data (LBLOD), automatische rechtentoekenning en datadeling in functie van eenmalige gegevensopvraging.

Digitalisering en dan vooral een betere data-uitwisseling komen aan het bod in het [advies en rapport interoperabiliteit](#). Daarin staan heel wat mogelijkheden voor betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging:

- **Digitale regelgeving** (*LOD: linked open data* voor regelgeving) kan het gebruik van eenvoudige regels en uniforme en modulaire concepten en begrippen stimuleren, barrières voor data-uitwisselingen wegnemen en regelgeving machineleesbaar maken zodat die kan worden omgezet naar algoritmes om in administratieve en bedrijfsprocessen te gebruiken en dienstverlening te automatiseren. Dat kan zorgen voor een aanzienlijke vereenvoudiging van rapportages en vermindering van administratieve lasten.⁵⁷

Digitale regelgeving heeft een groot potentieel. Het LBLOD-programma – oorspronkelijk opgezet om besluiten van lokale overheden als LOD op te stellen en te publiceren – berekende de directe winst voor lokale besturen in verband met de automatisering van de meldingen in het kader van toezicht. In 2021 waren er 13863 automatische meldingen (tegenover 29670 manuele). Dit leverde een besparing op van 173 werkdagen (met de assumptie dat een melding 6 minuten duurt). In 2022 waren er 34442 automatische meldingen (tegenover 17056 manuele). Dit komt neer op een besparing van 431 dagen. Het stijgende totale aantal meldingen (51498 in 2023 tegenover 43533 in 2022) doet ook de effectiviteit toenemen over de melding die lokale besturen moeten doen over hun besluitenlijsten en reglementen en verordeningen.⁵⁸

- Een **dataruimte** is een geheel van afspraken (op juridisch, organisatorisch, semantisch en technisch vlak) om via een decentrale dataplatform data uit te wisselen tussen actoren (overheden, ondernemingen, burgers onder en met elkaar).⁵⁹ Zij kunnen de aangifteprocedures van data en van rapportageverplichtingen transformeren, waardoor gevraagde rechtstreeks en semiautomatisch uit de bedrijfseigen systemen van bv. rapportageplichtige ondernemingen wordt gehaald, wat de administratieve lasten (compliance kosten) kan doen dalen.⁶⁰ Hetzelfde geldt voor aanvragen, waarbij aanvraagformulieren data rechtstreeks uit de eigen bedrijfssystemen (en overheidssystemen) kan halen, wat opzoekwerk en manuele fouten vermijdt. Semiautomatische verificaties kunnen ervoor zorgen dat

⁵⁷ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 44.

⁵⁸ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 84.

⁵⁹ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 57.

Voor verdere omschrijving, zie Departement Zorg (2025). [Vlaamse Health Data Space project. Eindrapport](#).

⁶⁰ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 144.

aanvragen (bv. voor vergunningen) niet onnodig worden ingediend, wat het *end-to-end* vergunningsproces versneld.

Nu reeds wordt voorzien dat tegen 2027 de RSZ de verschuldigde sociale bijdragen zal berekenen op basis van de nieuwe data laag waardoor de klassieke RSZ-aangifte zal kunnen verdwijnen. Aangiften van sociale risico's kunnen *event driven* vervangen worden door gebruik te maken van API's. Ook de wijze van opslag, mededeling aan de werknemer en terbeschikkingstelling van de inspectie kan herzien en vereenvoudigd worden. Een voorbeeld van dataruimte is digitale facturatie. Het PEPPOL-interoperabiliteitskader dat nu in hoofdzaak voor het verzenden van digitale facturen dient, kan gezien worden als een dataruimte op het vlak van (publieke en private) aanbestedingen.

- Digitale regelgeving en dataruimten bieden de mogelijkheid om een **virtueel dataknooppunt** op te bouwen (op basis van LBLD en de VSDS) dat (o.a.) bronnen van gedigitaliseerde regelgeving ter beschikking stelt aan instanties en ondernemingen (bv. via tools zoals *LOD-harvesters*). Daardoor zullen instanties en ondernemingen de mogelijkheid krijgen om vanuit één plek veranderingen in regelgeving automatisch op te halen en door te voeren in de eigen systemen, bv. in boekhoudpakketten bij wijzigingen in de fiscale regelgeving.⁶¹ Vandaag gebruikt het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek al zulke oplossingen voor het automatisch binnenhalen van gegevens uit de bedrijfsadministratie om de regeldruk bij bedrijven voor het aanleveren van statistische data te beperken.⁶²

- Er zijn ook steeds meer toepassingen van **artificiële intelligentie** voor de opmaak en vereenvoudiging van regelgeving (*Legal AI*). Er zijn ook steeds meer toepassingen van artificiële intelligentie voor de opmaak en vereenvoudiging van regelgeving (*Legal AI*) naast het grote potentieel van AI in de publieke dienstverlening (chatbots, automatisering van routinematige taken en vragen, proactieve/anticiperende en gepersonaliseerde publieke

⁶¹ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 45.

⁶² Zie <https://www.cbs.nl/bespaartijd>. Zie meer algemeen: CSB (2024). Regeldrukreductie: Het Bedrijf Centraal. Resultaten Programma 2021-2023. https://www.cbs.nl/-/media/cbsvooruwbedrijf/regeldruk/resultaten-regeldrukprogramma-2021-2023_web.pdf

dienstverlening, gepersonaliseerde communicatie ...). **AI-systemen** kunnen ook helpen om de omzetting van bv. Europese richtlijnen beter te organiseren en goldplating te detecteren. Daarbij moet er bijzondere aandacht gaan naar **risico's** rond discriminatie en privacy-schending, maar ook naar mogelijkheden voor burgers om fouten in classificaties aan te kaarten en gemakkelijk en snel te herstellen.

- **Digitale modeversies** (*digital twins*) kunnen als virtuele experimenteerzones worden ingezet om de effecten van nieuwe toepassingen en dienstverlening te simuleren. In een deelstaat van Australië heeft men recent een *legislation twin* opgezet. Deze digitale tweeling analyseert wet- en regelgeving met het gebruik van artificiële intelligentie (AI). Het systeem kan bijvoorbeeld automatisch de verbanden leggen of de kruisverwijzingen maken tussen alle relevante wet- en regelgeving en kan ook de impact van een bepaalde regelgevende wijziging op andere wet- en regelgeving visualiseren. Een wetgevende tweeling maakt het ook mogelijk om eenvoudig juridische definities te harmoniseren, wet- en regelgeving eenvoudiger te codificeren en op elkaar af te stemmen.
- Een **algoritmeregister** is een database waarin instanties de algoritmes (al dan niet op basis van AI) die ze in hun dienstverleningsprocessen hanteren, in publiceren. Dat geeft niet alleen transparantie, bv. in het kader van uitlegbare AI (*explainable AI*), maar zorgt er ook voor dat algoritmes en toepassingen van elkaar kunnen gescheiden worden, nadat interoperabiliteit ook al de scheiding tussen data en toepassingen heeft mogelijk gemaakt. De voordelen daarvan zijn tweërlei:⁶³

Toepassingen hoeven niet meer aangepast te worden na bepaalde aanpassingen in regelgeving (bv. wijzigingen in inkomenscategorieën voor het bekomen van een bepaalde toelage).

Geïntegreerde publieke (en semipublieke) dienstverlening is eenvoudiger te realiseren (o.a. customer journeys), aangezien ze (deels) hergebruik maken van gestandaardiseerde processen. Toepassingen kunnen eenvoudiger gebruik maken van verschillende bronnen van regelgeving, bv. van verschillende overheidsniveaus.

2.3 Ex post beleidsevaluatie

Beleidsevaluaties en uitgaventoetsingen zijn belangrijke instrumenten om waar gepast ook voorbij vereenvoudiging van regelgeving te gaan en te kijken naar:

- De instrumentenkeuze: zijn de ingezette beleidsinstrumenten effectief en efficiënt (zgn. eerste-orde vragen)? Zijn alternatieven met minder kosten, complexiteit en administratieve lasten om een bepaalde doelstelling te realiseren? Hoe verhoudt dit instrument zich tot andere ingezette instrumenten?

⁶³ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 45.

- De opportuniteitsvraag: zijn regels nodig om een bepaalde doelstelling te bereiken (zgn. tweede-orde vragen)?

Een voorbeeld bij de instrumentenkeuze is het gebruik van subsidies. Een premie kan misschien administratief efficiënt(er) uitgewerkt worden, maar als de premie zelf niet effectief is (bv. groot 'meeneemeffect'), is het beter om de premie af te schaffen. Er zijn ook veel verschillende subsidies en subsidiekanalen. Die veelheid zorgt op zich voor complexiteit: met 750 subsidiekanalen voor niet-particulieren is het Vlaamse subsidie landschap erg versnipperd en onoverzichtelijk. De stad Gent wordt door Vlaanderen bijvoorbeeld via 84 kanalen ondersteund (voor 0,5 mld. euro).

Dat is heel wat werktijd die gaat naar administratie: subsidies aanvragen, daarover rapporteren enz. De baten staan bovendien soms duidelijk niet in verhouding tot de kosten: er zijn subsidies aan gemeenten van minder dan 10 euro, die allemaal aangevraagd, bekeken, goedgekeurd, uitbetaald en gecontroleerd moeten worden. 660 subsidiekanalen behandelden minder dan 100 dossiers per jaar in 2023, 400 minder dan 10 dossiers per jaar, 650 kanalen minder dan 10 mln. euro, 400 minder dan 1 mln. euro en 170 kanalen minder dan 100.000 euro.

Het rationaliseren en stroomlijnen van het subsidielandschap heeft ook bredere consequenties. Het zorgt ervoor dat er minder subsidiewijzers en minder consultants nodig zijn om ondernemingen, werknemers, burgers en lokale besturen te helpen om hun weg te zoeken in het bos.

Een ander voorbeeld is de versnipperde (informatieverstrekking over) publieke dienstverlening. Die is er voor diverse beleidsproblematieken.

- Levenslang leren: Levenslangleren.be, Opleidingskompas, Digitaal opleidingsplatform VDAB, VDAB loopbaanplatform, Opleidingstegoed (via Mijn Burgerprofiel) als opstap naar de leer- en loopbaanrekening, Individual Learning Account en de Federal Learning Account, MyCareer.be ...
- Werk: OCMW's, Leerwinkels, VDAB-contactpunten, VDAB-werkwinkels ...
- Energie: Renovatiecoaches, benovatiecoaches, energieconsulenten, woonwinkels, energiehuizen ...

3. Ex ante regelgevingsproces

Administratieve lasten en regeldruk structureel verminderen, vergt ingrepen aan de bron en dus in het regelgevingsproces.⁶⁴

De delen hieronder bekijken goede governance praktijken voor het regelgevingsproces, reguleringsimpactanalyse (RIA) en andere ex ante toetsen.

3.1 Goede governance praktijken

Een adequate governance van het regelgevingsproces is cruciaal. Voor een overzicht van wat zo'n governance kader moet inhouden, is de OECD Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governance internationaal nog steeds de standaard (zie kader).

OECD Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governance⁶⁵

De aanbeveling (2012) beschrijft de maatregelen die regeringen kunnen en moeten nemen om de van systemische hervorming van de regelgeving om te komen tot regelgeving die voldoet aan de doelstellingen van het overheidsbeleid en een positief effect heeft hebben op de economie en de samenleving. Deze maatregelen zijn geïntegreerd in een beleidscyclus waarin regelgeving wordt ontworpen, beoordeeld en geëvalueerd ex ante en ex post, herzien en geëvalueerd, ondersteund door de juiste instellingen.

1. Zorg op het hoogste politieke niveau voor een *whole-of-government* beleid voor regelgevingskwaliteit. Het beleid moet duidelijke doelstellingen en kaders voor implementatie om ervoor te zorgen dat, als regelgeving wordt gebruikt, de economische, sociale en milieuvoordelen de kosten rechtvaardigen, verdelingseffecten in aanmerking worden genomen en de netto voordelen worden gemaximaliseerd.

2. Houd vast aan de beginselen van open overheid (*open government*), met inbegrip van transparantie en deelname aan het regelgevingsproces om ervoor te zorgen dat de regelgeving het algemeen belang dient en gebaseerd is op de legitieme behoeften van degenen die geïnteresseerd zijn in de regelgeving en de gevolgen ervan ondervinden. Dit omvat het bieden van zinvolle mogelijkheden (ook online) voor het publiek om bij te dragen aan het opstellen van ontwerpvoorstellen voor regelgeving en aan de kwaliteit van de ondersteunende analyse. Regeringen moeten ervoor zorgen dat regelgeving begrijpelijk en duidelijk is en dat partijen gemakkelijk hun rechten en plichten kunnen begrijpen.

3. Richt mechanismen en instellingen op om actief toezicht te houden op de procedures en doelstellingen van het regelgevingsbeleid, het regelgevingsbeleid te ondersteunen en uit te voeren en zo de kwaliteit van de regelgeving bevorderen. [Bv. *interservice consultation*, ex ante controlebevoegdheden toegekend aan

⁶⁴ Zie ook SERV (2016). [Adviezen betere regelgeving](#) voor een gedetailleerd overzicht van instrumenten voor betere regelgeving.

⁶⁵ OESO (2012). [OECD Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governance](#). Parijs: OECD Publishing.

regulatory oversight bodies of andere instanties (bv. Inspectie van Financiën, Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR)⁶⁶, National Regulatory Council⁶⁷, Europese Regulatory Scrutiny Board⁶⁸ ...).]

4. Integreer reguleringsimpactanalyses (*Regulatory Impact Assessment*, RIA) vanaf het begin van de beleidsvoorbereiding van nieuwe regelgevingsvoorstellen. Stel duidelijk beleidsdoelen vast en evalueer of regelgeving noodzakelijk is en hoe deze het meest effectief en efficiënt kan zijn om deze doelen te bereiken. Overweeg andere middelen dan regulering en identificeer de trade-offs van de verschillende geanalyseerde benaderingen om de beste aanpak te identificeren.

5. Voer systematische reviews uit van de voorraad belangrijke regelgeving (*stock of significant regulation*) aan de hand van duidelijk gedefinieerde beleidsdoelen, waarbij ook naar de kosten en baten wordt gekeken, om ervoor te zorgen dat de regelgeving actueel, kostengegrond, kosteneffectief en consistent blijft en de beoogde beleidsdoelen bereikt.

6. Publiceer regelmatig rapporten over de prestaties van het regelgevingsbeleid en de hervormingsprogramma's en de overheidsinstanties die de regelgeving toepassen. Dergelijke verslagen moeten ook informatie bevatten over de manier waarop regelgevingsinstrumenten zoals RIA's, openbare raadplegingspraktijken en herzieningen van bestaande regelgeving in de praktijk functioneren.

7. Ontwikkel een consistent beleid voor de rol en functies van regelgevende agentschappen om meer vertrouwen te geven dat regelgevende beslissingen worden genomen op een objectieve, onpartijdige en consistente basis, zonder belangenverstrengeling, vooringenomenheid of ongepaste beïnvloeding.

8. Bewerkstellig de effectiviteit van systemen voor de toetsing van de wettigheid en procedurele eerlijkheid van regelgeving en van besluiten van organen die bevoegd zijn om regelgevende sancties uit te vaardigen. Zorg dat burgers en ondernemingen tegen redelijke kosten toegang hebben tot deze systemen en tijdig beslissingen ontvangen.

9. Pas waar nodig strategieën voor risicobeoordeling, risicomanagement en risicocommunicatie toe op het ontwerp en de implementatie van regelgeving om ervoor te zorgen dat de regelgeving doelgericht en effectief is. Regelgevers moeten beoordelen hoe de regelgeving in praktijk zal worden gebracht en moeten responsieve implementatie- en handhavingsstrategieën ontwerpen.

10. Bevorder waar nodig de samenhang in de regelgeving door middel van coördinatiemechanismen tussen de supranationale, nationale en subnationale bestuursniveaus. Identificeer horizontale regelgevingskwesaties op alle overheidsniveaus om de samenhang tussen regelgevingsbenaderingen te bevorderen en overlapping of strijdigheid van regelgeving te voorkomen.

11. Stimuleer de ontwikkeling van regelgevende managementcapaciteit en -prestaties op subnationaal bestuursniveau.

12. Hou bij het ontwikkelen van regelgevende maatregelen rekening met alle relevante internationale normen en kaders voor samenwerking op hetzelfde gebied en, indien van toepassing, de waarschijnlijke gevolgen voor partijen buiten de jurisdictie.

⁶⁶ ATR (2025). [Adviescollege toetsing regeldruk](#).

⁶⁷ NKR (2025). [Nationalen Normenkontrollrat](#).

⁶⁸ Europese Commissie (2025). [Regulatory Scrutiny Board](#).

Andere interessante elementen om mee te nemen in de Vlaamse context zijn:

- **Een goede planning en transparantie.** Dat kan o.a. door een meer gebruiksvriendelijke ontsluiting van de '**beslissingen Vlaamse Regering**', door die ook doorzoekbaar te maken en met ontsluiting op dossierniveau met de stand in de procedure.⁶⁹

De OESO raadt wat de beleidsvoorbereiding betreft een online platform aan om beleidsvoorbereidend werk op te publiceren, voorafgaand aan de bespreking op een IKW. Zo'n platform moet de coördinatie tussen overheidsdiensten makkelijker maken en eenvoudiger dossiers opvolgen, incl. het opvolgen van consultaties met stakeholders⁷⁰, toevoegen van *evidence* en documenteren van feedback.⁷¹

- Een overkoepelende **regelgevingsagenda**⁷² (een zgn. *unified regulatory agenda*). Dat moet zorgen voor een meer geïntegreerde en actuelere blik op de planning van voorgenomen regelgeving, van in een vroege fase en doorheen het ganse proces. Nu worden regelgevingsagenda's in Vlaanderen als bijlage bij een beleidsnota of BBT meegedeeld, maar dat gebeurt verkokerd en statisch. Ze bevatten vaak verouderde informatie over overwegend dossiers die al in een ver gevorderd stadium zitten.⁷³
- **Mechanismen om verkokering te vermijden.** Die zijn belangrijk om ervoor te zorgen dat burgers, ondernemers en diensten belast met de uitvoering van regelgeving minder te maken krijgen met een veelheid aan regelgeving en de gebrekkige afstemming daartussen. Verkokerde besluitvorming kan worden tegen gegaan met afspraken voor versterkte informatiedeling en samenwerking tussen beleidsdomeinen. Om dat structureel te organiseren kan bv. worden gewezen op de Europese praktijk van *interservice consultation* of de werking van de Regulatory Scrutiny Board. Er zou ook meer projectmatig tussen entiteiten kunnen worden samengewerkt aan de voorbereiding van nieuwe regelgeving, met ook inbreng van uitvoeringsdiensten, handhavers en de (verder uit te bouwen) expertise bij centrale diensten over wet kwaliteit en administratieve lasten.⁷⁴
- **Begrijpbare en toegankelijke regelgeving.** Een element daarvan zijn vaste data voor de inwerkingtreding van nieuwe regelgeving (een beperkt aantal referentiedata als vaste

⁶⁹ Zie bv. Rijksoverheid (2025). [Wetgevingskalender](#).

⁷⁰ OESO (2025). Building capacity for evidence-informed policymaking in Belgium, p. 32.

⁷¹ OESO (2025). Building capacity for evidence-informed policymaking in Belgium, p. 23.

⁷² SERV (2006). [Advies Invoering van een regelgevingsagenda](#).

⁷³ Gekoppeld aan een gecoördineerde evaluatie-agenda. Zie SERV (2022). [Advies en achtergrondrapport De Vlaamse brede heroverweging als opstap naar een structureel evaluatiebeleid](#), p. 21.

⁷⁴ Zie Europese Commissie (2025). [Decision-making process in the Commission](#). "Once the draft text is finalised, having taken into consideration all of the input received on the initiative, it is submitted for inter-service consultation. All relevant departments are consulted."

Candel, J. J. L., Princen, S., & Biesbroek, R. (2021). [Patterns of coordination in the European Commission: an analysis of interservice consultations around climate change adaptation policy \(2007–2018\)](#). *Journal of European Public Policy*, 30(1), 104-127.

Europese Commissie (2025). [Regulatory Scrutiny Board](#).

verandermomenten) en voldoende tijd voor implementatie zodat doelgroepen en overheden zich kunnen voorbereiden op de nieuwe regels (bv. twee maanden als richtsnoer in plaats van de huidige algemene regel van 10 dagen na publicatie).

Minimale invoertermijnen houden rekening met de werkelijke implementatiekost voor de betrokken doelgroepen en instanties. **Vaste inwerkingstredingsdata** op basis van referentiedata zoals 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober of de start van elke trimester, of voor onderwijs 1 september bieden voordelen op het vlak van transparantie, communiceerbaarheid en zorgvuldige voorbereiding van nieuwe regelgeving, een planmatige aanpak van het beleid- en wetgevingsproces, het tijdiger betrekken van relevante partijen als nieuwe regelgeving wordt ontwikkeld en de tijdige en duidelijke informatieverstrekking aan de doelgroepen. Een toets zou via het *comply or explain*-principe kunnen werken: er is een minimale termijn van twee maanden en er wordt een referentiedatum gebruikt, tenzij er gemootiveerde redenen zijn om af te wijken.⁷⁵

Een beter **communicatiebeleid voor regelgeving** moet leiden tot meer terughoudendheid of minstens meer duidelijkheid in de communicatie over nog niet definitief beslist beleid. Het moet er ook voor zorgen dat de correcte doelgroep wordt geïnformeerd op een wijze die voor die doelgroep het meest geschikt is. Best komt er – gekoppeld aan de regelgevingsagenda – daarnaast één website waarlangs de tijdige, transparante en gestroomlijnde publieke communicatie gebeurt van zowel de bekendmaking (na goedkeuring) als de inwerkingtreding (verandermoment) van regelgeving, aangevuld met een ‘nieuwe regels app’ waarin doelgroepen kunnen aangeven van welke wetswijzigingen en nieuwe regels zij op de hoogte gehouden willen worden.⁷⁶

3.2 Reguleringsimpactanalyse

Effectbeoordeling van regelgeving en Reguleringsimpactanalyses (RIA) zijn een kerninstrument in elk ambitieus beleid voor betere regelgeving (zie ook OESO-aanbevelingen). Zelfs al kunnen er problemen zijn om effectbeoordelingen en RIA in de praktijk goed uit te voeren, dan nog is het beter dan helemaal geen systeem van ex ante effectbeoordeling omdat ze de basis vormen voor (de effectieve realisatie van de kenmerken van) goede regelgeving⁷⁷ en voor stapsgewijze verbetering.⁷⁸

⁷⁵ SERV (2016). [Advies vaste verandermomenten](#), pp. 10-11.

⁷⁶ SERV (2024). [Advies performante overheid in de volgende regeerperiode](#), p. 40.

⁷⁷ Vlaamse overheid (2025). [Kenmerken goede regelgeving](#).

⁷⁸ Vaak voorkomende problemen zijn dat de RIA te laat wordt voorbereid of wordt afgewezen door ministers die snellere actie willen, er geen overleg met de belanghebbenden plaatsvindt, de effecten onvoldoende worden gekwantificeerd, probleemanalyses te beperkt zijn en mogelijke alternatieve oplossingen niet voldoende worden onderzocht en vergeleken. Toch geven de ervaringen aan dat waar RIA goed wordt uitgevoerd, het wordt verwelkomd door regering en parlement. RIA wordt ook verwelkomd en gebruikt door belanghebbenden om een beter zicht te krijgen op de implicaties van regeringsvoorstellen en raadplegingsprocessen effectiever te laten verlopen.

Een aantal aspecten van RIA is behouden gebleven in de richtlijnen voor een nota aan de Vlaamse Regering en voor een Memorie van Toelichting⁷⁹, maar ze hebben doorgaans weinig impact op de keuzes en vormgeving van de voorgestelde regelgeving⁸⁰.

Daarom is het erg positief dat de beleidsnota Financiën en Begroting stelt dat voorafgaande evaluaties en in het bijzonder maatschappelijke **kosten-batenanalyses** een meer prominente rol moeten krijgen als instrument voor de afweging van mogelijke beleidsinitiatieven ter ondersteuning van de beleidskeuzes. Het aangekondigde vormingsaanbod voor wetgevingsambtenaren zou best ook daarop inzetten en van daaruit ook beleids- en kabinetsmedewerkers moeten kunnen bereiken.

Volwaardige RIA's zijn echter **niet evident**, noch technisch-inhoudelijk (veel data, informatie, expertise en kennis nodig op het vlak van beleidsanalyse en kosten-baten afweging), noch politiek-ambtelijk (veel ruimte nodig om binnen de politiek bepaalde doelstellingen of te behalen resultaten te kunnen zoeken naar de oplossingen met de minste kosten, lasten en neveneffecten).

Daarom zouden zulke analyses beperkt moeten worden tot echt belangrijke nieuwe regelgeving met grote impact op een sector, de economie of de samenleving (principe van **proportionaliteit**).⁸¹ In andere landen worden daar vaak drempels voor gebruikt (drempelwaarden, zoals vanaf X mln. euro ingeschatte kosten) (cf. *infra*, Duitsland). Een alternatief is op niveau van de regelgevingsagenda (in de BBT) al aangeven waar regeldruk zit die ex ante zal worden getoetst.

Een mogelijk alternatief voor volwaardige RIA's is dan ook om te werken met een meer gelaagde effectbeoordeling, bv. met:

- *een basistoets* die checkt op specifieke aspecten die van belang zijn voor betere regelgeving voor de regelgeving en de doelgroep in kwestie, zoals de impact op competitiviteit, innovatie, regeldruk voor ondernemingen en de specifieke impact op kmo's of de administratieve lasten voor burgers. Bij die basistoets kan ook gekeken worden naar de impact op de administratie (bv. via een interoperabiliteitstoets, cf. *infra*).
- *een meer omvattende toetsing* met ook analyse van beleidsalternatieven (zgn. 'instrumentenkeuze'). Op die manier blijft een uitgebreide effentoetsing beperkt tot echt belangrijke nieuwe regelgeving met grote impact op een sector, de economie of de samenleving (principe van proportionaliteit).⁸² In andere landen wordt vaak met drempelwaarden gewerkt, zoals vanaf X mln. euro ingeschatte implementatie- en nalevingskosten (cf. *infra*, Duitsland).

⁷⁹ Vlaamse Regering (2019). [Omzendbrief Beleids- en regelgevingsprocessen](#).

⁸⁰ Zie hierover SERV (2022). [Advies en achtergrondrapport 'De Vlaamse brede heroverweging als opstap naar een structureel evaluatiebeleid'](#).

⁸² OESO (2025). [Building capacity for evidence-informed policymaking in Belgium](#), p. 12, 34.

- een *invoeringstoets* die na bepaalde tijd (bv. één jaar) nagaat of hetgeen werd beoogd met een nieuwe regel ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd, of de regelgeving werkt zoals bedoeld, geen ongewenste effecten heeft of nieuwe knelpunten oplevert. De Nederlandse praktijk kan hier inspiratie bieden.⁸³

In vele **OESO landen** zijn goede voorbeelden te halen. Ook in Nederland, waar het vroegere IAK (integraal afwegingskader) is vervangen door het 'Beleidskompas'. Een recente publicatie van de hand van een van de grondleggers van RIA bevat de bouwstenen om werk te maken van een effectief RIA-systeem.⁸⁴

De OESO maakt in het rapport 'Building capacity for evidence-informed policymaking in Belgium'⁸⁵ een analyse van het federale systeem voor EIPM en doet daarbij ook relevante aanbevelingen voor betere ex ante en ex post impact analyses, zoals:

- RIA's ook inzetten als *evidence* tijdens de voorbereiding van beleidsvoorstellen, terwijl er nu meestal pas wordt mee gestart nadat de politieke beslissing over een beleidsvoorstel al is genomen;
- Goede planning van nieuw beleid en regelgeving (*forward planning*), zodat RIA's vroeger in het regelgevingsproces kunnen ingezet worden en meer impact hebben;
- Via een online platform stakeholders toelaten om feedback te geven, zoals het Have your say-platform van de Europese Commissie;
- Drempelwaarden hanteren om te beslissen wanneer grondigere analyses wenselijk zijn, zodat de focus komt te liggen op initiatieven met een hoge ingeschatte impact (cf *infra*) volgens het principe van proportionaliteit. Dit betekent meer beperkte RIA's (zie hierna, deel 3.3) waar die drempel niet overschreden wordt en meer extensieve RIA's met een strikter toezicht, bv. door een RIA impact assessment board of meer algemeen een regulatory scrutiny board.

3.3 Andere ex ante toetsen

Er kan ook gewerkt worden aan een systeem van **ex ante effectbeoordeling** van voorgenomen nieuwe regelgeving op een aantal aspecten die van belang zijn voor betere regelgeving (voor de regelgeving in kwestie), al zijn de al bestaande voorbeelden geen schoolvoorbeeld van effectiviteit: de toetsen zijn om diverse redenen vaak van lage kwaliteit en hun impact is beperkt: bv. armoedetoets, Joker ... (daarom ook het **grote belang van governance-aspecten**, cf. *supra*).

⁸³ KBCR (2025). [Invoeringstoets](#).

⁸⁴ OESO (2020). [OECD Best Practice Principles for Regulatory Policy: Regulatory Impact Assessment](#).

OESO (2025). Better Regulation Practices across the European Union 2025.

OECD (2024). Regulatory Policy Outlook 2025.

⁸⁵ OESO (2025). [Building capacity for evidence-informed policymaking in Belgium](#), pp. 33-36.

Op dit punt is er in het regeerakkoord en de beleidsnota Economie sprake van een kmo-test om bij de totstandkoming van nieuwe regelgeving systematisch een kmo-reflex te hanteren via een kmo-toets en het *think small first*-principe.⁸⁶

Belangrijke randvoorwaarden van ex ante toetsen zijn:

- *de politieke bereidheid* om initiële keuzes te herzien en te kijken naar alternatieven die minder regellasten met zich meebrengen.
- *een haalbaar systeem*. Het systeem mag niet te complex zijn of op zichzelf voor administratieve lasten zorgen bij instanties en de doelgroep.
- *een effectief systeem*. Dit betekent een systeem met reële impact heeft op de besluitvorming, zodat niet louter een box checking-oefening is.
- *de beschikbare kennis en informatie optimaal benutten tijdens het uitvoeren van toetsen*. Die zit zowel bij stakeholders en sociale partners als bij (en tussen) administraties. Diverse methoden helpen die kennis en informatie naar bovenhalen (bv. input, overleg, dialoog, cf. *supra*). Een methode voor informatie-uitwisseling tussen administraties is *interservice consultation* (cf. *supra*).

(Andere) voorbeelden/mogelijkheden zijn (de **lijst is potentieel erg lang** waardoor keuzes nodig zijn om tot een hanteerbaar systeem te komen):

- **Kmo-toets**: die moet verzekeren dat regels niet worden gemaakt met (enkel) grotere bedrijven in het achterhoofd, maar ze ook haalbaar zijn voor kleinere ondernemingen.⁸⁷ De toetsing kan geïnitieerd worden als regelgeving een of meerdere specifieke drempels overschrijdt. Zo moet er in Oostenrijk bv. een toetsing gebeuren als: (1) een significante financiële impact heeft op meer dan 10.000 ondernemingen of meer dan 2,5 mln. euro, of (2) een impact heeft op de ondernemingscyclus (o.a. opstart, internationalisering, overname) van 500 ondernemingen, of (3) de administratieve kosten meer dan 100.000 euro per jaar bedragen.⁸⁸
- **Think small first-principe**: voor kmo's, maar dit geldt bv. ook voor gezinnen: verzekeren dat regels niet worden gemaakt met (enkel) een typegezin in het achterhoofd, maar ook bv. alleenstaanden.
- **Innovatietoets**: o.a. toetsing op technologieneutraliteit, doel en vs. middelregulering, ...
- **Toets op administratieve lasten**: rapportagelasten, toepassing *once only*-principe ...

⁸⁶ OESO (2022). [The SME Test: Taking SMEs and entrepreneurs into account when regulating](#).

⁸⁷ OECD (2022). [The SME Test: Taking SMEs and entrepreneurs into account when regulating](#).

⁸⁸ OESO (2022). [The SME Test: Taking SMEs and entrepreneurs into account when regulating](#), p. 24.

- **Bedrijfseffectentoets (BET)** (cf. Nederland). Dit is een verplichte kwaliteitseis en bestaat uit vier onderdelen: Kmo-toets, effecten op innovatie, markteffecten, toetsing regeldruk (door het Adviescollege Toetsing Regeldruk, ATR).⁸⁹ Zie ook competitiviteitschecks in andere landen en in de EU.⁹⁰
- **Regeldruktoets.** In Relanceproject VV160 werd onderzoek gedaan naar de methodiek van een regeldruktoets. Er zou onderzoek beschikbaar zijn over betere feitelijke onderbouwing van de regeldruktoets, o.m. met behulp van feedbackpanels, gericht wetgevingsbeleid en centrale controle van (de resultaten van) de regeldruktoets.⁹¹ De regeldruktoets zou zich richten op de administratieve lasten, uitvoeringsaspecten en kosten van wetgeving, en - afhankelijk van de (politieke) bereidheid - eventueel ook op vergelijking van alternatieven die de nalevingskosten kunnen verlagen (cf. *supra*, deel 2.2).
- **Toets op gold plating.** Deze toets voert een screening om te zien of nieuwe regelgeving verder gaat dan wat Europees verplicht is en evt. hoe de regelgeving zich verhoudt tot die in andere landen of EU-lidstaten. 16 EU-lidstaten doen dit, maar slechts vijf systematisch.⁹² Zo'n toets kan wellicht ook met behulp van AI-toepassingen (cf. *supra*).
- **Interoperabiliteitstoets** (ook o.a. digitale toetsen, digital screening of *legal interoperability screening* genoemd). Deze toets kijkt naar de digitaalvriendelijkheid van voorgestelde regelgeving (bv. consistent gebruikte begrippen) en naar de ingrepen die nodig zijn op het vlak ICT en data bij de beleidsimplementatie. Door reeds ex ante aandacht te schenken aan de impact van regelgeving op dienstverleningsprocessen en ICT kan de implementatiekost (in tijd, middelen en mensen) voor de ontwikkeling van of veranderingen aan dienstverleningsprocessen en ICT bovendien beperkt worden.⁹³

Denemarken is een goede praktijk. Sinds 1 juli 2018 moeten ontwerpen van wetten en regelgeving verplicht een ex ante evaluatie van de impact op de implementatie bevatten. De mate waarin regelgeving digitaal vriendelijk en *digital-by-default* is, staat daarbij centraal. Het Secretariaat voor digitaalvriendelijke wetgeving (Sekretariatet for digitaliseringsklarlovgivning), een onderdeel van het Agentschap voor digitale overheid binnen het Ministerie van Financiën, staat de administratie hierin bij. Het secretariaat ontwikkelt o.a. richtlijnen voor ex ante evaluaties, voert reviews van de ontwerpen van regelgeving uit en organiseert de coördinatie tussen publieke organisaties als er veel data van verschillende instanties nodig zijn in de implementatiefase.⁹⁴

⁸⁹ KCBR (2025). [Bedrijfseffectentoets \(inclusief regeldrukeffecten\)](#).

⁹⁰ Europese Commissie (2023). [Long-term competitiveness of the EU: looking beyond 2030](#). COM(2023) 168 final.

⁹¹ Jambon, J. (2024). [Beleids- en begrotingstoelichting Ondersteuning Vlaamse Regering, Rampenschade, Buitenlands Beleid, Ontwikkelingssamenwerking en Internationaal Ondernemen](#). Begrotingsuitvoering 2023.

⁹² OESO (2025). Better Regulation Practices across the European Union 2025, p. 63.

⁹³ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 46.

⁹⁴ SERV (2023). [Rapport interoperabiliteit](#), p. 48.

Zo'n interoperabiliteitstoets kan stapsgewijs ingevoerd worden, bv. door eerst met algemene datarichtlijnen te werken. Die datarichtlijnen bevatten dan vragen zoals: 'Zijn de concepten en definities compatibel met al bestaande concepten en definities?', 'Zijn de nodige data beschikbaar en uitwisselbaar?' of 'Zijn de nodige indicatoren voorhanden voor monitoring en ex post beleidsevaluatie?' De SERV suggereerde al dat de werkgroep juridische zaken onder het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid zulke datarichtlijnen zou kunnen opstellen.⁹⁵

- **Werktijdtoets** (ook uitvoeringstoetsen genoemd). De arbeidskrapte maakt het belangrijker om nieuw en bestaand beleid en regelgeving sterker te toetsen op uitvoerbaarheid en arbeidsmarkteffecten. Doorrekeningen van beleid gebeuren veelal op basis van financiële parameters, voor de overheid en de doelgroepen, maar veel minder in termen van de benodigde arbeidskrachten voor de uitvoering op het terrein. Een werktijdtoets – uitgevoerd door experts uit de beleidsvoorbereiding én -uitvoering – houdt expliciet rekening met de totale arbeids- en tijdsintensiteit van nieuwe regelgeving bij de overheid, de doelgroep, hun intermediairen en de economie (in VTE's en werkuren) en wil onnodige werkgenererende systemen tegengaan.⁹⁶
- **Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets**. Die bekijkt de effecten op het vlak van uitvoerbaarheid. "De uitvoering wordt vaak pas in een laat stadium bij de beleidsvorming betrokken, en aan de beleidskant is er onvoldoende kennis en interesse omtrent de effectiviteit en de uitvoerbaarheid van het voorgenomen beleid."⁹⁷
- **Doenvermogenstoets**. Niet iedere burger of ondernemer beschikt over voldoende 'bureaucratische competenties' om gebruik te maken van de verschillende regelingen en administratieve lasten wegens zwaar door bij burgers en ondernemers die het minst in staat zijn om daar mee om te gaan. Zorgen voor begrijpelijke, uitvoerbare en 'doenlijke' regelgeving vraagt daarom een realistisch perspectief op het 'doenvermogen' van mensen, op wat ze 'kunnen' zodat er geen onrealistische handelingen van burgers of ondernemers worden verwacht. Om het perspectief van de burger meer centraal te stellen, heeft de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) in Nederland een doenvermogenstoets ontwikkeld. De toets bestaat uit vragen zoals: welke mentale lasten brengt de regeling met zich mee, hoeveel acties van burgers worden verondersteld, wat gebeurt er als iemand een fout maakt enz. De toets suggereert ook acties die bij de beantwoording van de vragen kunnen helpen.⁹⁸
- **Armoedetoets** (cf. bestaande richtlijnen).

⁹⁵ SERV (2023). [Advies interoperabiliteit](#), p. 11.

⁹⁶ SERV (2023). [Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk](#).

⁹⁷ SERV (2016). [Advies Betere regelgeving: prioritaire voorstellen](#), p. 52.

Ter Haar, B. (2024). [Meer ambtelijk en politiek lef nodig om publieke uitvoering vlot te trekken](#). *ESB*, 109(4833).

⁹⁸ SERV (2024). [Rapport publieke dienstverlening](#), p. 277.

- **Kindeffectentoets** (cf. JoKER).
- **Effecten op lokale besturen** (Belfortprincipe).

4. Interactie met het Europese beleidsniveau

Een aanzienlijk deel van de Vlaamse regelgeving vindt zijn oorsprong in Europese regels en richtlijnen. Daaraan werken betekent ervoor zorgen dat EU-regelgeving beantwoordt aan de Vlaamse context, noden en behoeften en Europese regelgeving sneller omzetten en implementeren.

Hieronder ligt de blik op de processen en structuren van interbestuurlijke samenwerking, manieren om de impact op EU-regelgeving te verbeteren en de uitvoering van EU-regelgeving. Het laatste deel geeft meer uitleg over de aanpak van vereenvoudiging op Europees niveau, die als inspiratiebron voor Vlaanderen kan dienen.

4.1 Interbestuurlijke samenwerking

De Belgische bevoegdheidsverdeling en blik van de EU – die enkel naar de lidstaten kijkt – vergt samenwerking tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten. Die verloopt voor de Raad van Ministers en de Europese Raad via het DGE-overleg (Directie-Generaal Europese Zaken en Coördinatie) georganiseerd door de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.⁹⁹

Het SERV-[rapport samenwerking](#) bevat een analyse van en verbetervoorstellen voor de internationale vertegenwoordiging en betrekkingen, waaronder de interbestuurlijke samenwerking richting het Europese niveau. Enkele van die verbetervoorstellen zijn:¹⁰⁰

- Meer **proactief afstemmen** naar Europa toe in de beleidsvoorbereidende fase en de standpuntbepaling van België in de Raad van Ministers in de fase van de beleidsbepaling.
- Binnen bestaande overlegstructuren en processen (op basis van de omzendbrieven) meer inzetten op **impactanalyses** (cf. *infra*), om tijdig naar een geïnformeerde besluitvorming toe te werken en daarbij in te schatten hoe (voorgestelde of nakende) EU-regelgeving zich naar de Belgische context vertaalt. Dat moet helpen om problemen met de omzetting of uitvoering van EU-regelgeving die een gemengde bevoegdheid zijn reeds vroeg op te vangen.

⁹⁹ SERV (2023). [Rapport samenwerking](#), p. 65.

¹⁰⁰ SERV (2023). [Rapport samenwerking](#), pp. 67-69.

- Het **omzettingsproces verfijnen** en daarbij in processen voorzien die de omzetting/implementatie in het geval van meerdere bevoegde overheden harmoniseren.
- Een **herziening van de vertegenwoordiging in de Raad van Ministers** (via een vernieuwde en meer gedetailleerde themalijst) en in het kader van internationale vertegenwoordiging. Het federale regeerakkoord voorziet een herziening.
- Een **betere informatiedoorstroming**, inclusief een volledig overzicht van de omzetting/implementatie door alle overheden.
- Een **doorlichting van bestaande samenwerkingsvormen**, rollen en verantwoordelijkheden van de diverse actoren, gericht op een meer efficiënt omzettingsproces en meer betrokkenheid.
- Het DGE-overleg een meer **faciliterende rol** geven, naast de secretariaatsrol, mits daarbij de nevenschiktheid van de diverse overheden te respecteren.
- Binnen het DGE-overleg ook inzetten op **horizontaal overleg**, naast het verticaal overleg.
- **IMC's of andere overlegorganen op vraag van één overheid laten samenkomen** en escalatieprocedures voorzien als die vraag onbeantwoord blijft. Die kunnen echter enkel effectief zijn als de onderscheiden overheden zich meer loyaal naar elkaar opstellen.
- Betere processen opdat de **gezamenlijke rapportageverplichtingen** naar de EU en internationale instellingen kunnen worden nagekomen. Ook meer afstemming rond rapportage, waarbij federale instanties die werden aangeduid als bevoegde autoriteit zich loyaal naar de deelstaten opstellen. Tezelfdertijd maakt de EU vaak gebruik van nationale indicatoren in het kader van de beleidsmonitoring. Dan komt het erop aan dat alle instanties ervoor zorgen dat ze de nodige strategieën, plannen of documenten op orde hebben.

4.2 Impact op EU-regelgeving

Meer impact op de EU-regelgeving krijgen, is belangrijk om de Vlaamse context en de noden en behoeften van Vlaamse burgers, ondernemingen, verenigingen en organisaties ook effectief doorvertaald te zien in de regelgeving. Dit is zeker het geval voor verordeningen, die rechtstreeks kracht van wet hebben. Effectief wegen op de Europese besluitvorming vergt onderbouwde standpunten op basis van concrete informatie over de impact van voorgenomen Europees beleid en wetgeving. Het is belangrijk om Vlaamse en Belgische insteken mee te geven via de standpuntbepaling voor het Belgisch standpunt in de Raad van Ministers (en de Europese Raad), want de Europese ex ante Impact Assessment houdt geen rekening met de lidstaten en regio's. Enkele mogelijkheden daartoe zijn:

- Het uitvoeren van **impactanalyses** om de nationale en regionale impact van de voorgestelde EU-regelgeving in te schatten. Dit kan in alle gevallen (bv. Estland), enkel voor significante voorstellen van EU-regelgeving of in specifieke gevallen. In Duitsland wordt een impactanalyse uitgevoerd (door de verantwoordelijke ministeries en de NKR) om de implementatiekosten in te schatten als de Impact Assessment van de Europese Commissie een

EU-brede impact van meer dan 35 mln. euro voorziet.¹⁰¹ De Nederlandse Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)-fiches geven het standpunt van de Nederlandse regering weer over nieuwe Europese voorstellen, met daarin het oordeel over subsidiariteit, proportionaliteit, de specifieke Nederlandse belangen en de financiële consequenties.¹⁰²

- Zorgen voor de **consultatie van stakeholders**, zoals de sociale partners, andere maatschappelijke stakeholders en het Vlaams Parlement bij de Vlaamse inbreng en standpuntbepalingen rond Europese dossiers. Belangrijk is dat dit op het juiste moment gebeurt, op basis van relevante informatie zoals een (voorlopige) impactanalyse.¹⁰³ **Impactfiches** laten consultaties concreter en doelgerichter laten verlopen en zijn een manier om de Vlaamse onderhandelaars beter onderbouwd en geïnformeerd deel te laten nemen aan de Europese besluitvorming.
- Gebruik maken van de **regulatory management tools van de Europese Commissie**. Specifiek gaat het om het meenemen van:
 - de resultaten van ex post evaluaties als input voor de nationale standpuntbepaling.¹⁰⁴
 - de resultaten van de stakeholder engagement input.¹⁰⁵
 - de resultaten van de Impact Assessment.¹⁰⁶
- Een randvoorwaarde is een **goede monitoring van de Europese agenda en prioritering**. Die kan laattijdige input, ad hoc reacties of afwezigheid op het Europese niveau vermijden.¹⁰⁷
- Inspelen op de **informele en formele inspraakmomenten** die Europa voorziet. Dat kan de betrokkenheid van de relevante stakeholders verhogen en zorgen voor een beter inzicht in de gevolgen van voorgenomen Europese regelgeving.¹⁰⁸

4.3 Uitvoering van EU-regelgeving

Een snelle omzetting en implementatie van Europese regelgeving draagt bij aan de rechtszekerheid, concurrentiekracht, minder sancties en een betere relatie van Vlaanderen en België met de

¹⁰¹ OESO (2025). *Better Regulation Practices across the European Union 2025*, p. 53.

NKR (2023). [Annual report 2023](#), p. 19.

¹⁰² Eerste Kamer (2025). [BNC-fiches](#).

¹⁰³ SERV (2024). [Advies performante overheid in de volgende regeerperiode](#), p. 51.

OESO (2025). *Better Regulation Practices across the European Union 2025*, p. 53.

¹⁰⁴ OESO (2022). [Better Regulation Practices across the European Union 2022](#), p. 141.

¹⁰⁵ OESO (2022). [Better Regulation Practices across the European Union 2022](#), p. 141.

¹⁰⁶ OESO (2022). [Better Regulation Practices across the European Union 2022](#), p. 141.

¹⁰⁷ SERV (2024). [Advies performante overheid in de volgende regeerperiode](#), p. 50.

¹⁰⁸ SERV (2024). [Advies performante overheid in de volgende regeerperiode](#), p. 51.

Europese Commissie. Het is belangrijk om de omzetting en implementatie te enten op bestaande publieke dienstverlening, zodat niet onnodig extra loketten, nieuwe formulieren, dubbele data-vragen enz. worden gecreëerd. Enkele mogelijkheden daartoe zijn:

- Het tijdig uitvoeren van **impactanalyses**.¹⁰⁹ Dit kan in alle gevallen, enkel voor significante voorstellen van EU-regelgeving of in specifieke gevallen. België doet dit enkel in sommige gevallen.¹¹⁰ Zeker in België is dit belangrijk om de impact op de intra-Belgische bevoegdheidsverdeling duidelijk te maken en zo sneller tot de implementatie of omzetting om te gaan.
- In het regelgevingsproces op Vlaams niveau bij de omzetting of implementatie van EU-regelgeving een ex ante toetsing doen van de **impact van voorgestelde regelgeving die verder gaan wat de EU-regelgeving vereist**.¹¹¹ Dit kan door in de memorie van toelichting van een ontwerpen van decreet dat Europese normen omzet omzettingstabellen toe te voegen die expliciet aangeven in welke mate die Europese (of internationale) regelgeving ruimte voor eigen keuzes laat over de wijze waarop die ruimte wordt gebruikt.¹¹²
- **Impactanalyses van andere lidstaten** gebruiken in het omzettingsproces.¹¹³
- Het **vroeg meenemen van de noodzakelijke impact op handhaving, inspecties, rapporteringen, datavereisten en het opstellen en monitoren van indicatoren** (van instanties, ondernemingen, verenigingen, organisaties enz.).¹¹⁴ De OESO raadt aan om handhaving en inspecties uit te voeren op basis van risicoclassificaties, om data tussen inspectiediensten te delen en *oiled-up* samen te werken.¹¹⁵
- Zorgen voor de **consultatie van stakeholders**, om op die manier EU-regelgeving op de praktijk te laten aansluiten. Een goede praktijk is in Denemarken te vinden, waar het Danish Business Regulation Forum (werkgevers, vakbonden, experts) (Regelforum) bij EU-regelgeving met impact op ondernemingen uitdagingen op het vlak van implementatiekosten en de impact op productie inschat en voorstellen doet om kosten te beperken. Dit gebeurt als reactie op het implementatieplan dat het verantwoordelijke Deense ministerie opstelt

¹⁰⁹ OESO (2022). [Better Regulation Practices across the European Union 2022](#), p. 141.

¹¹⁰ OESO (2025). [Better Regulation Practices across the European Union 2025](#), p. 62.

¹¹¹ OESO (2022). [Better Regulation Practices across the European Union 2022](#), p. 141.

SERV (2024). [Advies performante overheid in de volgende regeerperiode](#), p. 51.

¹¹² SERV (2024). [Advies performante overheid in de volgende regeerperiode](#), p. 51.

¹¹³ OESO (2025). [Better Regulation Practices across the European Union 2025](#), p. 63.

¹¹⁴ OESO (2025). [Better Regulation Practices across the European Union 2025](#), p. 67.

¹¹⁵ Zie ook OESO (2024). [OECD Managing Risks and Incentivising Growth: Draft Best Practice Principles for Licensing and Permitting](#).

van zodra EU-regelgeving gepubliceerd is. Het verantwoordelijke ministerie moet ook op de aanbevelingen reageren.¹¹⁶

- Gebruik maken van de **regulatory management tools van de Europese Commissie**. Specifiek gaat het om het meenemen van:
 - de resultaten van ex post evaluaties als input voor de nationale standpuntbepaling.¹¹⁷
 - de resultaten van de stakeholder engagement input. ¹¹⁸
 - de resultaten van de Impact Assessment. ¹¹⁹

4.4 Europese aanpak als inspiratiebron

De Europese aanpak en instrumenten rond betere regelgeving en administratieve vereenvoudiging kunnen een bron van inspiratie zijn over manieren om te zorgen voor betere regelgeving en minder regellasten.

‘Simpler and Faster’ Europe

In de mededeling van 12 februari 2025 ‘A Simpler and Faster Europe’ kondigt de Europese Commissie een **ambitieuze vereenvoudigingsprogramma** aan om de regeldruk voor mensen, bedrijven en overheden in de EU drastisch te verlichten en om EU-beleid en -wetten te verbeteren, te versnellen en sneller te implementeren, zonder de hoge normen (die een krachtige bron van concurrentievoordeel kunnen zijn en de burger en het leefmilieu moeten beschermen) te verlaten.¹²⁰

De Commissie wil een vereenvoudigingsagenda die **snel en zichtbare verbeteringen** oplevert. Daartoe wordt gewerkt met zgn. omnibuspakketten (zie ook het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2025¹²¹).

Daarnaast wordt ook **structureel en op langere termijn** gewerkt door een reeks hulpmiddelen in te zetten die rekening houden met de beginselen van betere regelgeving en rechtszekerheid, zonder dat die op zich overbodige proces- of administratielagen mogen creëren. In het bijzonder wil de Commissie ook ex ante maatregelen nemen voor om te ervoor te zorgen dat nieuwe regelgeving vanaf het begin zijn ontworpen met implementatie en vereenvoudiging in gedachten.

¹¹⁶ OESO (2025). Better Regulation Practices across the European Union 2025, p. 65.

OESO (2022). [Better Regulation Practices across the European Union 2022](#), p. 116.

¹¹⁷ OESO (2022). [Better Regulation Practices across the European Union 2022](#), p. 141.

¹¹⁸ OESO (2022). [Better Regulation Practices across the European Union 2022](#), p. 141.

¹¹⁹ OESO (2022). [Better Regulation Practices across the European Union 2022](#), p. 141.

¹²⁰ Europese Commissie (2025). [A simpler and faster Europe: Communication on implementation and simplification](#).

¹²¹ Europese Commissie (2025). [Commission work programme 2025](#).

De kern van de aanpak van de Commissie is – vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid en ambitie voor meer groei en concurrentievermogen – de **samenwerking** met alle relevante instellingen en **belanghebbenden** verdiepen en zorgen voor gecoördineerde actie (geen incrementele benadering).

Ex post aanpak

De strategie van de Commissie voor de vereenvoudiging van bestaande wetgeving bewandelt meerdere sporen:

- De Commissie zal een **vereenvoudigingsprogramma** opmaken dat alle bronnen van regel-druk aanpakt: rapportagelasten, vergunningsprocedures, complexiteit, administratieve kosten en nalevingskosten, zonder de beleidsdoelstellingen te ondermijnen. Elke commissaris zal deze doelen nastreven binnen hun verantwoordelijkheidsgebieden, gecoördineerd door de commissaris voor Implementatie en Vereenvoudiging. De Commissie wil zo de rapportagelast met 25% verminderen (voor kmo's minstens 35%) (de eerdere doelstelling uit 2023) maar deze doelstelling ook verruimen naar alle administratieve kosten (vermindering van de terugkerende administratieve kosten met 25% of 37,5 mld. euro, en met 35% voor kmo's). De Commissie zal waar mogelijk ook betekenisvolle verminderingen in andere regeldrukkosten (nalevingskosten) nastreven.
- Via een reeks **omnibuspakketten en andere vereenvoudigingsvoorstellen** wil men elk jaar de prioritaire domeinen aanpakken die het afgelopen jaar met belanghebbenden zijn geïdentificeerd, met ook aandacht voor de interacties tussen verschillende wetgeving. Er zullen in 2025 jaar vijf omnibuspakketten komen, over: (1) duurzaamheidsrapportage, (2) investeringen, (3) small midcaps en papiervereisten, (4) het gemeenschappelijk landbouwbeleid en (5) cyberbeveiliging en later evt. ook over defensie. Daarnaast staan er initiatieven op de agenda rond vergunningverlening, autorisaties en rapportagevereisten en de tijdige en effectieve uitvoering van EU-fondsen. Ook diverse digitale initiatieven moeten bijdragen aan vereenvoudiging en beter implementatie. Een eenvoudiger, gericht en effectiever EU-budget
- Het werkprogramma van de Commissie bevat al een eerste lijst van **fitnesschecks** of evaluaties van individuele wetten of beleidsdomeinen om EU-regelgeving aan een **stresstest** te onderwerpen. Deze evaluaties zullen kritisch kijken naar de mogelijkheden om regels te vereenvoudigen, kosten te verlagen en wetten te coördineren. Alle evaluaties en fitnesschecks zullen ook een specifieke analyse bevatten van de efficiëntie en effectiviteit van het beleid voor kmo's. Het doel is om uiteindelijk het gehele acquis communautaire te herzien. Elke commissaris zal zorgen voor de stresstest van de wetgeving binnen hun bevoegdheden, onder leiding van de commissaris voor Implementatie en Vereenvoudiging. Op basis van dit proces zullen concrete vereenvoudigingsmaatregelen elk jaar in het werkprogramma van de Commissie worden opgenomen.

Ex ante regelgevingsproces

Even belangrijk als het vereenvoudigen van bestaande regels, is volgens de mededeling ervoor zorgen dat nieuwe wetgeving van meet af aan eenvoudig en duidelijk is.

- De basis blijft haar aanpak voor betere regelgeving: **consultaties, impactanalyses en beleidsevaluaties** (zie toolbox voor betere regelgeving)¹²² en de werking van de Regulatory Scrutiny Board¹²³.
- In het bijzonder komt er een **versterkte kmo- en concurrentievermogenstoetsing** op alle voorgenomen wetgeving met voorziene effecten op kmo's. Hiermee wil de Commissie opvolging geven aan de aanbevelingen van het Fit for Future Platform-advies om de kmo-toets te vernieuwen. De effectbeoordelingen moeten duidelijker de impact én indirecte effecten op kmo's weergeven, samen met ondersteunende en mitigerende maatregelen. De concurrentievermogenstoets kijkt naar vier belangrijke aspecten: kosten/prijseffectiviteit, internationale concurrentiekracht, innovatievermogen en de impact op het concurrentievermogen van kmo's.
- De Commissie wil dat **implementatie- en handhavingskwesaties** al mee worden bekeken vanaf het moment dat de Commissie haar voorstellen ontwerpt en verder gedurende het gehele wetgevende proces. Dat gebeurt door vroegtijdige dialoog en samenwerking met lidstaten, regionale en lokale autoriteiten, sociale partners en andere belanghebbenden. De juridische en praktische aspecten van de implementatie zullen daarom deel gaan uitmaken van raadplegingen met belanghebbenden en effectbeoordelingen.
- Om de rapportagelast en de nalevingskosten te verlichten, zal de Commissie de principes **digital by default** en **once only** verder verankeren in samenwerking met nationale, regionale en lokale autoriteiten en de relevante EU-agentschappen. De Commissie wil er ook voor zorgen dat digitale overwegingen vanaf het begin worden ingebed en gebruik maken van innovatieve tools zoals **regulatory sandboxes** om beleidsopties te 'testen'. Men wil ook **interoperabiliteit** tussen overheidsdiensten bevorderen, evenals het gebruik van e-platforms zoals de Single Digital Gateway, en het hergebruik van bestaande gegevens, inclusief via het vooraf invullen van formulieren, voor huidige of toekomstige nalevingsvereisten.
- Er komt ook een methodologie om de impact van belangrijke **amendementen** te beoordelen. Het Europees Parlement en de Raad spelen een centrale rol bij het creëren van eenvoudige en effectieve regels tegen de laagste administratieve kosten voor mensen en bedrijven. In 2016 hebben zij zich geëngageerd om de impact van substantiële amendementen te beoordelen. In de praktijk doen zij dit echter niet. De Commissie roept daarom het Europees Parlement en de Raad op om wanneer een volledige effectbeoordeling gezien de strakke tijdschema's niet kan, toch een eenvoudige methode gebruiken om hun kosten en

¹²² Europese Commissie (2023). [Better regulation toolbox](#).

¹²³ Europese Commissie (2025). [Regulatory Scrutiny Board](#).

effecten te beoordelen. De Commissie wil in dat verband ook de bestaande Interinstitutionele Overeenkomst tussen de Commissie, de Raad en het Parlement over Betere Regelgeving vernieuwen.

Samenwerking en betrokkenheid van stakeholders

Centraal in de aanpak van de Commissie is – vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid en ambitie voor meer groei en concurrentievermogen – de samenwerking met alle relevante instellingen en belanghebbenden verdiepen en zorgen voor gecoördineerde actie (geen incrementele benadering).

- De commissie wil nauwer **samenwerken met de lidstaten**, door systematisch een implementatiestrategie op te stellen om de lidstaten bij het implementatieproces (juridisch, administratief, praktisch) te ondersteunen, zoals verklarende sjablonen, *transposition roadmaps* en screening van nationale verplichtingen die verder gaan dan de vereisten van EU-wetgeving (gold plating).
- De Commissie wil daartoe **effectiever in gesprek gaan met belanghebbenden**. Zij wil beter feedback te verzamelen over wat werkt en wat niet en manieren te identificeren om de implementatie te verbeteren en te vergemakkelijken. Naast online feedbacktools, panels van deskundigen en sociale partners enz. zal elke Commissaris ten minste twee implementatiedialogen per jaar organiseren met belanghebbenden om de voortgang te beoordelen en aandachtsgebieden te identificeren. De dialogen zullen gericht zijn op de belangrijkste groepen die door EU-beleid worden beïnvloed, zoals de industrie, inclusief kmo's, sociale partners, regionale en lokale autoriteiten en het maatschappelijk middenveld, met oog voor een evenwichtige vertegenwoordiging van belangen en deelname. Hun uitkomsten zullen worden gepresenteerd in jaarlijkse voortgangsrapporten over handhaving en uitvoering. Ze moeten helpen om problemen met slechte implementatie, gold plating, over-naleving of fragmentatie te identificeren en kansen voor vereenvoudiging en harmonisatie te ontdekken.
- De Commissie zal ook zgn. **reality checks** uitvoeren bij praktijkdeskundigen. Ze zal contact opnemen met bedrijven en kmo's om praktische problemen te identificeren en hoe deze verband houden met EU-regels, implementatie en nationale omzetting en om ze op te lossen, zoals rond vergunningen, controle of naleving. Ze moeten ook helpen om te beoordelen of de geplande vereenvoudigingsmaatregelen kostenbesparingen opleveren en passend en realistisch zijn. De uitkomsten van de *reality checks* zullen worden gebruikt voor zowel de stresstests van bestaande wetgeving (inclusief evaluaties en *fitnesschecks*) als voor het ontwerp van toekomstige vereenvoudigingsvoorstellen.

Governance

Elke commissaris zal zoals vermeld verantwoordelijk worden gesteld, onder leiding en coördinatie van de **commissaris voor Implementatie en Vereenvoudiging**.

De **jaarlijkse cyclus van uitvoering en vereenvoudiging** houdt in dat de Commissarissen jaarlijks twee uitvoeringsdialogen opstarten, jaarlijks voortgangsverslagen opmaken, verslag uitbrengen bij de Parlementaire Commissies en Raadconfiguraties en vereenvoudigingsmaatregelen opnemen in het Werkprogramma van de Commissie.

Elke Commissaris zal een **jaarlijks voortgangsrapport** presenteren aan de respectievelijke Parlementaire Commissie en Raadformatie. De rapporten zullen ook de stand van zaken van de dialoog met belanghebbenden (inclusief implementatiedialogen), stresstests en realiteitscontroles bevatten. Ze zullen eventuele aanvullende maatregelen schetsen die mogelijk nodig zijn. De Commissie zal daarnaast een **overzichtsrapport** presenteren en gebruiksvriendelijke informatie publiceren op haar Europa-website over onderwerpen zoals de voortgang van de lastenverminderingdoelstellingen, handhavingsacties en de uitvoering van EU-regelgeving op nationaal niveau, inclusief interactieve kaarten en grafieken.

Tot slot wil de commissie investeren in de **uitbouw van administratieve capaciteit bij de lidstaten**. De EU heeft een reeks instrumenten en programma's om implementatie, monitoring en evaluatie te ondersteunen zoals het **Technical Support Instrument** dat lidstaten helpt om administratieve capaciteit op te bouwen en hervormingen door te voeren. Onder de European Administrative Space (ComPAct) biedt de Commissie ondersteuning om de administratieve capaciteit op nationaal, regionaal en lokaal niveau te versterken – met een focus op vaardigheden en de digitale en groene transitie – en uitwisselingen voor ambtenaren om goede praktijken te delen en aan gemeenschappelijke problemen te werken. Onder het Interne Markt Informatiesysteem vergemakkelijkt de Commissie digitale grensoverschrijdende administratieve samenwerking bij het implementeren van regels voor de interne markt.